

MAGYAR NÉPLAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KATHOLIKUS KÉPES HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON TIZENHAT OLDAL TERJEDELEMBEN.

Előfizetési ára a magyar birodalomban és Ausztriában:
Egész évre 4 kor., félévre 2 kor., negyedévre 1 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

Szerkeszti és kiadja:
BUDAY ALADÁR
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/b.

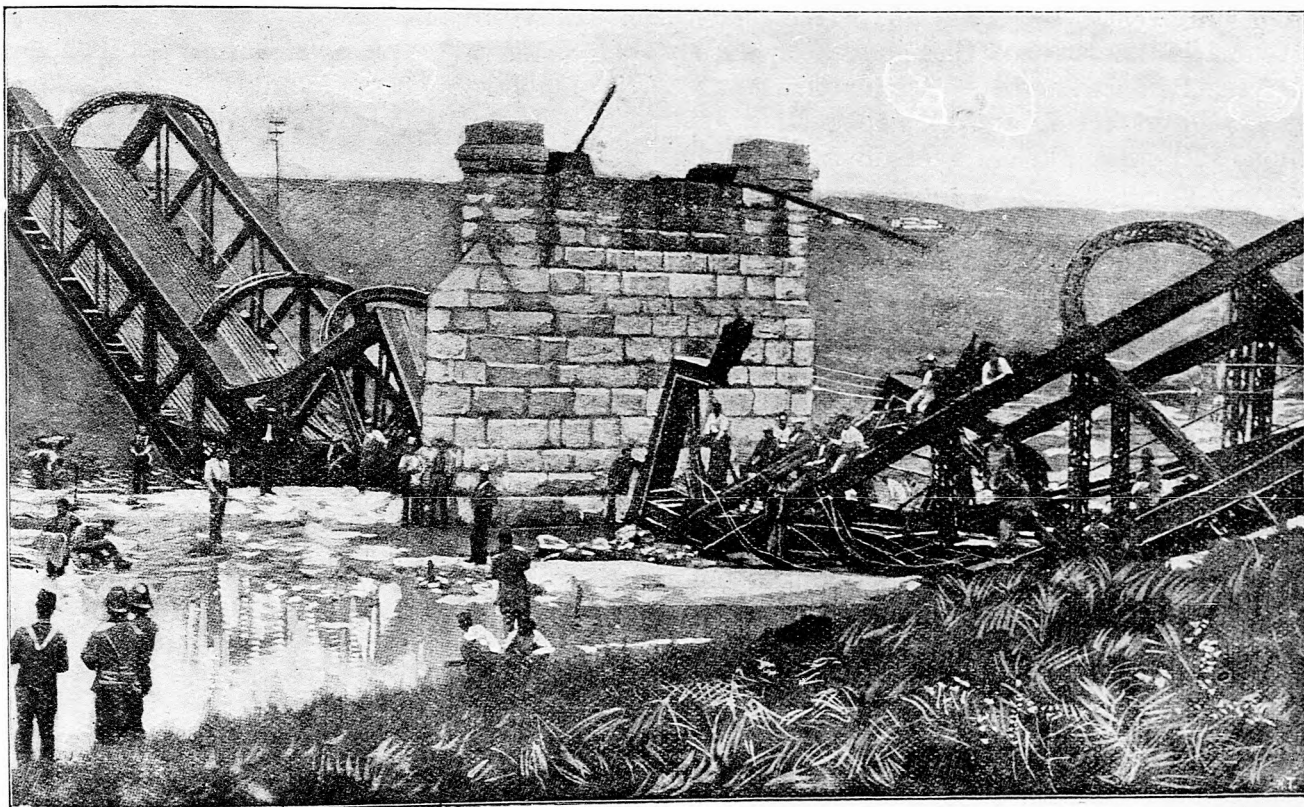
A német birodalom államaiba egész évre **6 kor.**
Európa egyéb államaiba és Amerikába
egész évre **8 kor.**
Egy petitsor hirdetés ára **20 fillér.**

Tömörülés.

«Elérkezett immár az ideje, hogy a protestánsok tömörüljenek!» Gömöri Szontágh Pál mondotta e szavakat az ágostai evangélikusok értekezletén és azt akarta vele mondani, hogy az unitáriusok is léphessenek be a protestánsok szö-

helyeslés kísérté a tömörülésre bizdító szavakat. Mert mindenki érzi, hogy tömörülni kell ma az egyívásu honfiaknak, hogy kellő erőt fejtessenek ki a haza szolgálatában és a maguk védelmére.

Hanem aztán eszembe jut még egy keserves tapasztalat és attól veres-kőmnyes lesz a szemem. A mióta figyelni tudok a hazai közéletre, nagyon

Egy vashid szétrombolása a bur szabadságharcban.

vetségi egyesületeibe. Hogy a protestánsok e dologról miképp határoznak, az engem most nem érdekel. Engem gömöri Szontágh Pálnak fenti szavai állítanak meg, de még jobban gondolkodóba ejt az általános helyeslés, a melylyel a prot. egyházi és világi főemberek ezt a riadót fogadták.

Azután eszembe jut, hogy gróf Zichy János, a katolikusoknak ez a rátermett vezéreibere ugyanezt mondotta a mult heti katolikus nagygyűlésen a katolikusoknak és ott is általános

sokszor hallottam én már ezt a jelszót: Tömörüljünk! Mondották protestánsok gyakran, hangoztatták katolikusok sokszor. De az eredmény más volt itt és más lett ott. A protestánsok éljent kiáltottak rá, aztán szótfogadtak, összeálltak, kezefogtak, így haladtak. A katolikusok pedig — sokkal nagyobb éljent kiáltottak rá, aztán haza mentek, egymásra rá se néztek, maradt minden a régiben. Hát ezen a különbségen biz én sirni tudnék!

Azóta a katolikusok megbámulják a protestánsok erélyét, bátorságát és megirigylik haladásukat; — a protestánsok pedig megkaczagják a katolikusok lágyvérűségét, velőtlen-csontosságát és megköszönik gyávaságukat. Hát ezen a különbségen biz én sírni tudnék!

Nem mondom én azt neked, drága katolikus vérbeli barátom, hogy erigy és tanulj a protestánsoktól bátorságot, erélyt meg kitartást: sokkal közelebb találok én számodra követendő jó példát, olyat, a melyet te is régen ismersz. Nézd, ott *az apostolok egy házban voltak együtt*, mikor a Szentlélek Uristent várták. *Együtt* voltak, nehogy egyik közülök a Lélek hijján maradjon. Így elevenedtek meg általa.

Régóta aluszik a magyar katolikusok érző szive. Most költögetik. Érdemes férfiak, mondhatnám, választott edények, óriási küzdelemmel rázák-dörzsölik őt, hogy had' ébredjen.

Olvasóim! nem az egyház van veszélyben. Az áll, az állni fog mind a világ végeig. Nem is a haza van veszélyben; az áll, azt megtartja nekünk Mária kérő keze. Hanem veszélyben az élő hit, veszélyben az erkölcs! Szemlátomást pusztulnak a régi erkölcsök, melyek népeket tartottak felszinen, satnyul a hitélet, gyengül a buzgóság, odavész az imaájtatosság, ürülnek a templomok, megtelnek a — korcsmák és a többi büntanya.

Ha a te faludban másképpen van, adj hálát. De az ország legtöbb részében így van. És e miatt kell nekünk első sorban tömörülnünk! A mig ezt a kóros, nyomoruságos állapotot meg nem szüntettük, gyökere szálait is ki nem irtottuk, addig Magyarföldön katolikus politikát üzni — csak szárnypróbálgatás, vitorlabontás, de nincs szél.

Tüzzel-vassal, a sziv tüzével, az ész metsző vasával irtani kell a hitközönnyt, az erkölcstelen hajlamot — aztán lehet csak szó katolikus politikáról, szives jó barátaim! És ez nem csak a papok dolga, hanem a tied, édes mindnyájunké. A pap ebben csak utmutató, irányító fej tud lenni, de a nagy munkát maga végre nem hajthatja, még ha ezeregy jobbkeze volna is.

Neked van ezeregy jobbod, drága magyar nép! Te láss a munkához. Házat kell viselni a lelki nyomoruság ellen, fékre kell szorítani azokat, kik Isten nélkül akarják a falut, várost, megyét, országot kormányozni. Ámde akkor legyen is, a kit helyükbe állíthassunk!

Tömörüljünk katolikusok, a hogyan tömörülnek a protestánsok. Ne csak fogadkozzunk, hanem sorakozzunk és dologhoz lássunk, miként azok. Hogy a protestánsok mi végből tömörülnek, azzal én nem törődöm, meg azt se bánom, ha ellenünk sorakoznak. Legalább akkor megijedünk és hamarabb sorban állunk!

Mi nagyon jól tudjuk, hogy mit akarunk.

Azt akarjuk, hogy katolikus legyen ez az ország, a Mária országa. Katolikus legyen a kormánya, a törvényhozása, a bíraskodása, a közigazgatása, az urasága, a polgársága, a parasztsága. Katolikus legyen a gondolkodásban, az ítéletben, *az életben*.

Ezt legelsőbb is kérni-esdeni kell fölülről az égből, aztán munkálni-mivelni kell alulról, a mi házunkból kezdve.

Az a kérés áldást fog hozni a munkára-mivelésre. Ez a munkálás-mivelés tekintélyt fog nekünk szerezni angyalok, szentek, külföld, belső föld előtt és a tekintélyünk előtt meg kell majd hajolniok az — ellenségeinknek is.

Hazámért, fajomért, egyházamért, Istenemért dobog a szívem, mikor ezeket ide írom. Ha a te szived rádobogja az Áment, akkor kedves vérem, sorakozz mellém és küzdj, imádkozva-dolgozva, hogy sikert láthass. Csak erkölcsös nép képes nagy elhatározásokra. Csak urfelő nép képes nagy tettekre. Magyar nép! itt az ideje, állíts ki bizonyítványt róla: erkölcsös vagy-e? urfelő vagy-e? katolikus vagy-e? magyar vagy-e? ember vagy-e?

Emberrel, egész emberrel van csak kedve Istennek együtt dolgozni!

B. A.

A munka.

Csak érdes küzdelem árán érünk

A földiekben örömet,

Csak a munkáért lesz majd bérünk,

Mit Isten ad, békességet.

A jól elvégzett kötelesség

Ad csak jogot pihenésre,

És ebből támad hív reménység,

Hogy utat lelünk az égbe!

Mit kíván a magyar nemzet?

A válaszfőirat.

Hej, de sok mindenfélét kívánna a magyar nemzet, ha megengednék neki, hogy egyszer igazán hallassa szavát. Kívált a mostani időben, a mikor panaszra áll a szája mindenkinek, a falusi kisgazdának és a fővárosi kereskedőnek egyaránt. Bizony, nagyon kívánnók, hogy egyszer már véget érjen ez a rossz idő, a mikor a paraszt koplal, a gazda uszik az adósságban, a gyáros elbocsátja a munkásait, ezek meg koptatják az utca kövezetét és eltűnődnek azon, hol van az a tündérország — már akár Eldorádónak hívják, akár Amerikának, a hol mesés jólét az is, ha az ember a maga és családja számára meg tudja szerezni a mindennapi betevő falatot.

Szegény embernek már az is megkönnyebbülés, ha neki eresztheti képzeletét és jobb idők képét varázsolhatja maga elé. Ha már az élet olyan keserves, legalább *kívánni* szabad legyen jobb állapotot.

A magyar nemzetnek minden öt évben van alkalma elmondania felséges királyának azt, hogy *mit kíván*. Mikor tudniillik megnyitják az új országgyűlést, a király trónbeszédet intéz az országgyűlésileg egybegyűlt népképviselőkhöz és főrendekhez, melyben megmondja nekik, hogy az ő kormánya mi mindenfélét szándékozik tenni és alkotni az országgyűlés öt éves tartama alatt, micsoda törvényeket tervez a király miniszteriuma.

Erre a trónbeszédre a képviselőház felel a királynak. Ezt a feleletet *válaszfőiratnak* nevezik. A képviselőház minden pártjának joga van ilyen válaszfőiratot szerkeszteni és azt a képviselőháznak elfogadásra ajánlani; a képviselőház többsége, vagyis a kormánypárt mégis mindig azt a válaszfőirati javaslatot fogadja el, amelyet ő maga, t. i. a kormánypárt fogalmazott meg. A mit tehát a képviselőház többsége, a kormánypárt válaszfőirat gyanánt a király elé terjeszt, az olybá vétetik, mintha maga a magyar nemzet terjesztené az uralkodó elé.

Ugyebár, szép jog ez a válaszfőiratadás joga? Hiszen az ilyen válaszfőiratban a magyar nemzet, az ő képviselőháza utján köteles hódolattal, de egyszersmind magyaros őszinteséggel föltárhatja királya előtt, hogy mi fáj neki, mi bántja őt. Kérheti jóságos királyát, utasítsa kormányát, hogy gondoljon egyszer a néppel is és ne csak kedvelt Khonjaival; hogy ne szép ígéretekkel biztassa a kormány a népet, hanem komolyan és sürgősen tegyen. Ha a kormány nem tud, vagy nem akar segíteni a nép baján, maga a nemzet mondhatja meg ilyenkor, mit kíván és hogyan kívánja, hogy rajta segítsenek. Megmondhatja, hogy ne milliós palotákat építtessen az állam Budapesten, a mikor a nép a vándorbotot veszi a kezébe; hogy ne tőrje a galicziai bevándorlást, a mig az Amerikába való kivándorlás tart; hogy a kormány a népet rontó korcsmárosoknak erélyesen a körmükre kop-pintson a főszolgabírák és községi elöljárók utján. Hiszen nem kell azt hinni, hogy valami rengeteg sok pénz kell arra, hogy a népen segítsünk; csak a befolyó adópénzeket jobban tessék fölhasználni és becsületes közigazgatást tessék teremteni. A nép bajait, melyeket együttvéve «szociális kérdés»-nek szoktak nevezni, nem nagy pénzösszegekkel kell és lehet orvosolni, a mint azt a «liberális» újságok szeretnék elhíttetni, hanem igazságossággal, becsületességgel és szeretettel, szóval: valódi keresztény politikával.

Ugyebár, szép dolog tehát, hogy a nemzet megmondhatja, hogy miféle kívánságai vannak?

De vajjon az a válaszfőirati javaslat, melyet a kormánypárt most szerkesztett a királyi trónbeszédre és mely a képviselőház válaszfőirata lesz, tényleg kifejezi-e a magyar nemzet hódolatos feleletét a kegyes királyi szózatra? Tényleg benne van-e abban, hogy *mit kíván a magyar nemzet?*

Szó sincs róla! Az a válaszfőirati javaslat, melyet a kormánypárt csinált s mely Falk Miksa ur tolla alól került ki, nem egyéb, mint fejbőlintgatás a király kijelentéseire. Pedig a király bizonyára nem fejbőlintást akar látni, hanem a magyar nemzet szavát akarja hallani. Néma gyermeknek az anyja sem érti a szavát, tartja igen helyesen a közmondás. A szabadelvűpárt pedig ilyen néma gyermekké teszi a magyar nemzetet. A szabadelvűpárt válaszfőiratából az tetszik ki, hogy a magyar nemzet boldog, hogy helyeselheti azt, a mit a Széll-kormány tenni jónak lát; meg hogy a magyar nemzetnek legfőbb gondja az Ausztriával való gazdasági kiegyezés, a horvát kiegyezés és a külföldi államokkal való kereskedelmi szerződések megkötése. Említi ugyan a válaszfőirati javaslat azt, hogy a gazdaközönség, a földművelő osztályon segíteni kell; de ezt csak úgy mel-

lesleg hozza szóba, épen csak, hogy valamit mondjon. Nem hiába, hogy kifejezéseiben, előadásában egészen magyartalan ez a válaszfőirati javaslat; egész tartalma is idegen a magyar nemzet lelkétől. Egy betű sincs benne abból, a mit a magyar nemzet igazán és jogosan kíván.

Ítélje meg most bárki, helyes-e, hogy ez a párt tartja kezében az országos politika gyepelőit. Ez a párt, mely a magyar nemzet és a magyar király közé furakodik és a maga hamis hangját hallatja, mikor a király a nemzet szavát akarja hallani!

Dr. N. A.

POLITIKAI HIREK.

Országgyűlés. A múlt hétnek *hétfőjén* rövid ülést tartott a magyar képviselők háza. Ezen a napon volt letelése annak a harmincz napnak, melyet a törvény előir. hogy az általános képviselőválasztáskor mandátumot nyert követek ellen kérvény vagy panasz adathassék be. Azért az ülés elején Apponyi gróf, elnök felolvastatta azon képviselők névsorát, kik ellen semminemű fölszólalás nem történt és azokat végleg igazoltaknak jelentette ki. Jelentést tett továbbá azokról a képviselőkről, a kiknek megválasztása ellen a Házhoz vagy a Kuria elé kérvényt, panaszt terjesztettek. Bizony 52 mandátum ellen találtak okot a fölszólalásra. (Míg a Bánffy alatt végbement 96-iki választások után csak 12 mandátumot támadtak meg.) De ez a nagy szám két szép és nagy tanúságot nyújt, nem pedig okot talán a lamentálásra. Az egyik az, hogy a választók józanabb része az alkotmányos jogok gyakorlásában ma érzékenyebb, mint volt akkor és sokkal kisebb erőszak, ravaszság, basáskodás, hamiskodás ellen is fölszólal. A másik az, hogy megtanult bizni az ő törvényes előjáróiban és az Istentől hatalommal fölruházott bíróságokban, azért járul eléjük nagyobb számban. A múlt választásokon megesett törvénytelenések hallatára, tapasztalatára azzal felelt a magyar ember: «Nyögj és nyeld. Nem segít már azon senki! Ma azonban jobban érzi, hogy az ő joga is szent és sérthetetlen és ha akadt, a ki abba szentségzuzó kézzel belemarkolt; galád szertelenséggel beletiport, az ellen nemcsak fölajdul, hanem férfias nyíltsággal és elszánt igazával oda fordul, a honnan igazságot várhat, kérvényt ír a Házhoz, panaszt tesz a Kuria előtt, a hol Isten nevében, a nemzet nevében, a király nevében hoznak ítéletet.

Üdvözljük tehát mindazokat, kik a vett sérelmet megfelelő helyén és alkalmán felpanaszolják. Hadd legyen alkalma a pártatlan igazságszolgáltatásnak, hogy megfenyítse a bűnösöket és így intő példát állítson a jövőre. A katolikus politika sarktétele a szeretet. És ebből a szeretetből fakad az a következtetés: Jutalmát lássa a jó és büntetését vegye a gonosz! Mert gonosz az, a ki a más jogát, a nemzet alkotmányát orvul támadja, alattomban csigázza.

Elnök azután szólt az összeférhetetlen képviselőkről és jelentette, hogy Hieronimy Károly, kit Szathmárott és Csacszán választottak meg, egyik kerületéről és pedig a csacszairól lemondott. Az új választás megejtéséről intézkedett.

(Rakovszky István (np.) és Barabás Béla (Kp.) képviselők szintén két kerületet kaptak az általános választásokon; ők megtartják a csormait, illetve nagyváradi és lemondanak a nyitra-zsámbokrétiről, illetve a gyomairól.)

Végül Falk Miksa felolvasta azt a válaszfőirati javaslatot, melyet a szabadelvű párt szán a király elé. Erről más helyütt találsz egy pár jó megjegyzést, kedves olvasóm.

A többi országgyűlési pártok külön más-más válaszfeliratot javasolnak. Tárgyalása a válaszfeliratnak azonban csak esütörtökön kezdődött meg, addig nem volt ülés.

Csütörtökön elsőbbsen megválasztották a kilencz bírálóbizottságot, mindegyikbe hét tagot, kik ezentúl a választások fölött vizsgálatot tartani és ítélni fognak. Azután áttértek a válaszfelirat tárgyalására. A szabadelvű párt tervezetét Rohonyi Gyula ismertette és ajánlotta. A függetlenségi párt részéről készített tervezetet Kossuth Ferenc terjesztette be. Ez az okmány tartalmaz, vannak érvei, hangja illedelmes, követelései jogosak. Egészben véve magában foglalja a nemzet nagy igazságait. Olyan emberek készíthették, a kik a politikában jártaak. Legfőbb kívánsága az önálló vámtérület, mit mi is határozottan jobbnak tartunk.

Kossuth után gróf Zichy János állott föl szólásra és benyújtotta a néppárt válaszfeliratát. Ez is első sorban a gazdasági kérdésekkel foglalkozik és a kivándorlás óriási méretein ütközik meg. Továbbá a monarchia két állama közt fennálló viszerről szól, a 67-iki kiegyezést fenntartani kívánja, de a fenntartás árát szeretné előbb tudni. *Sürgeti a katolikusok autonómiáját.* Fölpanaszolja a választásokon megesezt törvénytelenégeket és ezek ellensúlyozására követeli a választókerületek új és arányos beosztását és közsegenként való titkos szavazást. A közigazgatás reformját, az egyesületi és gyülekezési jog szabadságát, a tisztviselők helyzetének javítását, a családi és örökösödési jog újra készítését szükségesnek tartja. A *védere* kérdésében ellenzi a szaporítást és kívánja a szolgálati három esztendőnek leszállítását. Az *iparosok* érdekében kárhoztatja a szabad ipart és fölpanaszolja a nép általános szegénységét. Az egyházpolitikai törvények átdolgozását sürgeti, a keresztény iskolákat veszi védelmébe, végül erős szókból ajánlja az egy igaz katolikus vallásnak tiszteletben tartását.

Pénteken folytatták a felirati vitát. Szederkényi Nándor az Ugron-féle függetlenségi párt javaslatát terjesztette be, mely valóban sok tekintetben felülmulja a szabadelvűek és Kossuthpártiak tervezetét. Hanem katholicizmus, az nagyon keves van benne. Pedig a közélet ma ezzel van tele. Okoskodása egyébként tiszta, hangja őszinte és önérzetes.

A nemzetiségi tótok csak a jövő héten szólalnak föl, épen úgy a nemzetiségi szerbek is.

A förendiház csak a jövő héten kezd a válaszfelirattal foglalkozni. Szövegezésével Gyulai Pál jegyzőt bízták meg.

*

Apponyi grófot, a képviselőház elnökét, a király valószínű belső titkos tanácsosává (v. b. t. t.) nevezte ki.

Az állam költségvetését a jövő hét valamelyik ülésén fogja Lukács pénzügyminiszter beterjeszteni. Sokan kíváncsian várják, kivált a kisebb rangú hivatalnokok, kiknek kilátásba helyezték, hogy 100—100 forinttal javítják a fizetésüket. A jók megérdemlik, a kevésbbé jók meg szolgáljanak is rá, ha megkapják és elfogadják.

Vatikáni követünk, gróf Revertera, már nagyon öreg és folyton beteg. E miatt meg akar válni az állásától. Utódja talán Szécher Antal gróf lesz.

Uj főispánok. Csanádnagyében Lonovits József lemondott a főispáni állásról, úgy hírlik. *Náday* Lajos, a mostani főjegyző lesz utódja. Beszélnek főispánváltásról Pozsony- és Trencsén-megyékben is. Hát az árva Bácska mikor kapja meg már főispánját?

Uj választások. Csacszán, Gyomán és Nyitra-Zsámokréton olyan képviselőt választottak, a ki másutt is kapott kerületet. Így itt új választás lesz. Csacszán Láng Lajos szabadelvűnek, Gyomán Györy Elek Kossuthpárti-

nak van kilátása egyhangú megválasztásra. Nyitra-Zsámokréton küzdelemre lehet elkészülve, de győzelemre is számíthat *Major* Ferencz dr. orvos, ki már a múlt ezikluson is volt néppárti képviselő. Mi nagyon, de nagyon tudnánk örülni, ha ő valóban is be jutna, mert a szociális bajokat alaposan ismeri, a kis embereknek pedig mindig bátor védője volt.

Szentencia.

*A mikor Erzsébet a havat meghozza,
Sok ember untában az ágyat kinozza;
S míg a felesége söpörné a havat
Érődik, hogy nincs jó seprűjök egy falat.*

Három új püspök.

Áldottak legyenek, kik az Ur nevében jönnek! Boldogok az egyházmegyék hivei, kik fölé rendelte őket az Ur, sőt hódoló szeretettel meghajol előttük az egész ország katolikus népe. Mert tőlük kéri a Szentlélek kegyelmét, erősítést a hitben, áldást a hazára és üdvösséget az embereknek.

Előbb emlékezzünk meg elődeikről. Az ő székeik a székesfehérvári, a szombathelyi, a győri püspökségek már hosszabb idő óta voltak üresedésben. Főpapi tulajdonosaikat a halál ragadta el a hitbajnokság mezejéről. *Steiner* Fülöp mult évi augusztus 12-én, *Hidassy* Kornél rávaló október 15-én, *Zalka* János ez év január 17-én adta vissza lelkét a számonkérő, aztán koronát osztogató Teremtőnek. Az elhunytakban mind a három egyházmegye sokat veszített. Székesfehérvárott *Steiner* Fülöpöt olyannak ismerték, mint a kit az apostolság valódi szent heve tüzelt. Szombathely püspökét, *Hidassy* Kornélt, életszentségénél és az egyházi szellemben való tökéletességéért országszerte tisztelték. *Zalka* János győri püspök volt a magyar egyházfejedelmek legöregebbje, őt mindig az alkotmány helyreállításakor nevezték ki és 34 éven át volt megyéjének jóságos atyja, az egyház jogainak hajthatatlan védője. Három nagy erényt képviselt ez a három főpap. Nem csodáljuk, hogy méltó utódjaikról több, mint egy évig tartott a gondolkodás.

Végre, november 7-én a király közzétette az alábbi kinevező okmányokat:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére dr. István Vilmos felszentelt püspök, szombathelyi káptalani helynök és kanonokot szombathelyi püspökké kinevezem.

Kelt Gödöllőn, 1901. évi november hó 1-én.

*Ferencz József, s. k.
Dr. Wlassics Gyula, s. k.*

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére sárvári és felsővidéki gróf Széchenyi Miklós pápai praelatus, esztergomi kanonok, jááki apát és a Pázmán-intézet igazgatóját győri püspökké kinevezem.

Kelt Gödöllőn, 1901. évi november hó 1-én.

*Ferencz József, s. k.
Dr. Wlassics Gyula, s. k.*

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére dr. Városov Gyula pápai praelatus, ezimzetes apát, kalocsai kanonok és a budapesti központi papnevelő intézet igazgatóját székesfehérvári püspökké kinevezem.

Kelt Gödöllőn, 1901. évi november hó 1-én.

*Ferencz József, s. k.
Dr. Wlassics Gyula, s. k.*

Az apostoli Szentszéknek és az apostoli királynak egybehangzó akaratából tehát megkapta új főpásztorát a három árva egyházmegye. Ritkán kellett püspöki kinevezés olyan meglepedést, örömet, mint ez a mostani hármaskörmány, melynek szavai nyomán olyan férfiak lépnek püspöki trónokra, kik arra mindenképen méltók. Apostolok lesznek az apostoli munkában és hazafiak a hazafiság kötelességeinek teljesítéseiben.

Aldottak legyenek, kik az Úr nevében jönnek!

Midőn ilykép köteles hódolattal üdvözöltük az új főpásztorokat és a híveket, kik bennök Jézus Szíve szerint való főpapot remélhetnek, ide iktatjuk az új püspökök rövid életrajzát, melyből megismerjük őket a «Magyar Néplap» kedves olvasói, ugyanebből aztán megtudhatják azt is, miért örvendhetünk az ő kinevezésükön és mi alapon remélhetünk működésüktől sok jót az ország közönséges állapotában is.

Dr. István Vilmos.

Puskaropogás, ágyudurrogás töltötte be akkortájt az édes haza levegőjét, mikor a világra jött. 1849-ben, június 22-én született Zalaegerszegen, a kies, szép Zala vármegyében, mely már annyi sok kiváló férfit adott a hazának, annyi jeleset az egyháznak. Szülői egyszerű iparos népek voltak, de Isten jóvoltából volt egy kis vagyunkájuk. Nem is kimélték fukar módra az áldozatokat, mikor arról volt szó, hogy a jó eszű, élénk tehetségű és szorgalmas Vilmos fiut ki kellene képeztetni valami tudományos pályára. Anyja papnak szánta, apja azt mondta rá, hogy majd elválík. Az elemi iskolát elvégezte szülőföldjén, gimnáziumba aztán Szombathelyre került föl, hol első tanuló volt és kitünően tette le az érettségi vizsgát. Kezében az elsőrangú bizonyítvánnyal aztán bekopogtatott boldog emlékezetű Szabó Imre akkori szombathelyi püspökhöz és arra kérte azt, vegye föl őt is a kis pápák sorába. A jólelkű egyházfeljedelem mit mondhatott rá másra, mint igent. Hiszen a tanároktól régóta csak szép elismerést és dicsérő szokat hallott az ifjú István Vilmos felől. És mert ő maga is a rendesnél több és alaposabb tehetséget látott a fiatal emberben, fölküldte őt Bécsbe, az ősi Pázmán alapította papnevelő intézetbe és ott képeztette ki a theologiai tudományokban.

Dehogy hitte akkor, hogy ezt a gyermekarcú, szelíd nézésű gyermek-embert egykor még az ő püspöki székébe fogja beleültetni az apostoli király, még pedig — Istennek legyen hála! — ugyanaz a Ferencz József, a ki őt is kinevezte.

István Vilmos, miután hittudományi tanulmányait Bécsben ugyancsak jeles sikerrel és sok kitüntetéssel elvégezte, visszatért Szombathelyre, hol Szabó Imre püspök őt 1874-ben, augusztus 12-én pappá szentelte föl. Első állomása Kőszeg volt. Ott káplánkodott egy teljes évig és úgy működött az Úr színeiben, hogy a plébános is, meg a hívek még jobban meg voltak vele elégedve. Szabad idejét itt is a könyveknek szentelte; készült a doktorátusra, mit el is nyert 1881-ben a bécsi egyetemen.

Kőszegről azonban már 1875 nyarán visszahívta őt a püspök és maga mellé vette udvari káplánnak, majd rá bízta a püspöki levéltár gondozását is. Megint egy év múlva a szentszék jegyzőjévé rendelte ki. 1879-ben pedig tanárnak küldötte a papnevelő intézetbe, hogy az erkölcsant tanítsa ott és a papnak készülő ifjakat a

lelkipásztorkodásra készítse elő. Ezt a fontos állást 1888-ig tartotta meg István Vilmos dr. és itt jutott érvényre leginkább az a mély tudás és alapos bölesesség, melylyel a Szentlélek Uristen őt megáldotta. Közben meghalt Szabó Imre püspök és Hidassy Kornél lett utódja.

István Vilmos csakhamar ennek is legkedvesebb embere, bizalmas barátja lett. Tanári állásában megmaradt ugyan, de a mellett mindig más és más súlyos terheket fogadott vállára. 1888-ban lett tiszteletbeli, három év multával pedig valóságos kanonok, 1892-ben pedig ezimzetes prépost. Mindez nem tekinthető egyéneknek, mint sok-sok érdeme elismerésének.

Mint kanonok, a kőszegi Kelez-Adelffy-fele árvaháznak volt főgondnoka és ezt az intézetet a virágzásnak oly magas fokára emelte és oly hírnévhez juttatta, hogy ma az ország minden részéből szívesen keresik föl az árvaházat.

Három éven át káptalani dékán is volt és mint ilyen, valóságosan nekifeküdt a gazdasági tanulmányoknak, csakhogy a káptalan birtokait minél jövedelmezőbbé tegye. Csinált is belőlük igazi mintagazdaságokat és a káptalani birtok földművelő mindig hálával fog emlékezni az ő atyai jóssággal párosult szigorára, melylyel rendhez, fegyelemhez szoktatta őket, tanítván nekik sokat a földművelési tudományokból, miknek még unokáik is gyakorlati hasznát fogják tapasztalni.

Mikor az agg és munkában elgyötrődött Hidassy megyés püspök már folyton betegeskedett és a főpásztori titokteljes, malasztos teendőket alig győzte vagy néha sehogy se bírta elvégezni, azt kérte a pápától, rendelje melléje segédpüspök gyanánt dr. István Vilmos kanonokot. A szentséges atya teljesítette a kérést és így dr. Istvánt 1899-ben, Jézus szentséges Szívének napján, a püspökvár házi kápolnájában püspökké szentelték Hidassy és Steiner megyés püspökök, kiknek oldalán még Kutrovácz Ernő, a győri segéd-püspök működött közre.

Azóta dr. István Vilmos végezte azokat igazán apostoli buzgósággal, példás áhitattal, úgy a hívek, mint a papság nagy lelki épülésére, javára. Akárhányszor egészségét is kockáztatta tette, csakhogy kötelességeit pontosan teljesíthesse.

Midőn Hidassy Kornélt 1900-ban, október 11-én az Úr magához szólította, a székeskáptalan dr. Istvánt választotta meg káptalani helynöknek és ő e minőségében is böles körültekintéssel, finom tapintattal, de a mellett erős kézzel kormányozta az egyházmegyét.

Ilyen körülmények után szinte magától értetődik, hogy a legfőbb figyelem reá irányult és Ő Felsege őt, a papi és hazafiúi erényekben oly gazdag főpapot, nevezte ki Szombathely püspökévé.

Az új főpásztor általános egyéni jellemzéseinél ki kell emelnünk azt a vallásos, halás kegyeletet, melylyel elhunyt szülei iránt viseltetik; azt a szeretetet, melylyel testvéreit és barátait elhalmozza, azt a lekötözö nyájasságot és szeretetreméltóságot, melyet mindenki iránt gyakorol; fenkölt gondolkodását, mély tudományát, magas műveltségét, tiszta életét, kiváló papi erényeit, élő hitét és mély vallásosságát; széles látókörét, tapasztalt emberismeretét, erős akaraterejét és erélyét, e mellett szerény és csupán kötelességeinek teljesítésében leli örömet, vágya magasztos jutalmát.

Ugyebár, nagy ember az, kiről ilyeket tiszta lelkiismerettel írhatunk; mindenképen hihetjük, hogy a szombathelyi egyházmegye olyan főpásztort kap benne, a kinek szíve és esze csak azon lesz, hogy híveit a tökéletes boldoguláshoz segítse!

Gróf Széchenyi Miklós.

Ő most a püspökök legfiatalabbja. 1868-nak telén, január 6-án született Sopronban. Tehát alig 34 éves. Atyja Széchenyi Jenő gróf, anyja Erdődy grófnő. Elemi oktatást a szülői házban nyert, középiskolába már nyilvánosan járt Szombathelyen, Sopronban és Győrött. Utóbbi városban végezte a teológiát is el. Pappá boldogult elődje, Zalka János püspök, szentelte őt föl 1890-ben, május 7-én Sopronban, még pedig abban a templomban, melyet nagyanyja, gróf Széchenyi Pálné építtetett: Noha alig tiz esztendő pap, mégis ismeri az egyházi legkülönbözőbb irányu munkásságát: volt hitoktató, lelkipásztor (Kismartonban két évig káplán), volt szemináriumi előjáró, résztvett az egyházi ügyek kormányzásában is, De ennek külön története van. És ez itt következik.

Mikor Vaszary Kolos ő főmagassága a pannonhalmi főapátságot a primási székekkel cserélte föl, magához hitta Széchenyi grófot. És ő teljesítette a kívánságát, ámbár hajlandósága inkább vonzotta volna szülőföldjéhez. Ez a változás aztán határozottan előnyére vált az ifju grófnak, papnak.

A primás elsőbb a levéltárt bizta gondjaira, azután titkárává tette meg őt. Az esztergomi papok bizony tartózkodva fogadták őt. És ez érthető is. Mert noha a pap első sorban Isten jutalmáért bajnokoskodik az Ur szülőjében, mégis, jobban mondva épen azért, vágyódik, sőt kívánni köteles, hogy mindig magasabb rangba jusson. Az előrébb való hivattal nagyobb gond is járul, új polcz új kötelességeket rak az ember vállára. A gondok és kötelességek után pedig áhitoznia kell minden papnak. Van ugyan mód a szerénységben is, de rossz katona az, ki nem akar generális lenni. Pedig a generális nemcsak a legnagyobb ur a seregben, hanem őt terheli a legnagyobb felelősség is és őt érheti legkönyebben a golyó. Ezeket tartsd számban kedves olvasóm, mikor itt azt írom, hogy az esztergomi papság nem szívesen látta a primás legbizalmasabb állásában az idegen győri papot. Hiszen mindegyiköknek épen az volt a leghőbb vágyuk, hogy főpásztoruknak Isten akarata szerint kedvében járjanak és így bizalmát megérdemeljék. No de, hogy Széchenyi ott volt, hát azért szent maradt a béke. Annál is inkább, mert Széchenyi, miután látta, hogy itten a jogos kritikát gyakorolják vele szemben, mindent elkövetett, hogy paptársai bizalmát kiérdemelje. És ez sikerült is neki.

Ebben jó példát adott nektek, kedves olvasóim. Mert ugy tudom, közületek nagyon sok akadna, a ki a rossz szemmel való nézésre nem azzal felelne, a mivel ő felelt, t. i. hogy minden erejéből és szorgalmával a barátságot, a jóindulatot, a szeretetet kivívja — hanem elkedvetlenednétek és új állástoknak hátat fordítanátok és kötelességeiteket elhanyagolnátok. No, a ki nem ilyen, az mondjon hála Istent; mert az a gyáva félnétség, meg a bizalmatlanság nem volna szép jellemvonása egy férfinak sem, annál kevésbé egy katolikusként, ki minden dolgában bizvást számíthat az Isten segítő kezére.

Mikor aztán már mindnyájan szerették Széchenyi Miklóst Esztergomban, akkor megint fölpackolta vagyonát és elment Bécsbe. Nem kivándorolt talán, hanem oda is a köteles engedelmség vezérelte. A primás ugyanis azt kívánta tőle, hogy ő vezesse a császárváros egyetlen magyar intézetét, azt az ősi Pázmán-féle papnövelde, melyből a magyar katolikus papság legjobbjai kerülnek ki. Hát azt ne kérdezzétek mostan, hogy miért van ez az intézet Bécsben és miért nincs itthon az édes haza ölében? Majd erről máskor beszéljünk, hanem inkább azt hallgassátok meg, hogy alig tette be lábát a mi grófi

papunk abba az intézetbe, máris megszerették őt a növendékek. Megismerték rajta, hogy jó atyjuk lesz. Az is volt. Ugy viselt gondot rájuk, mint a himes tojásra, mert nagyon figyelemben tartotta, hogy csak jól kiképzett, testileg erős, lelkileg fegyverzett papok fognak hazánk hitéletében örvendetes változásokat mivelni tudni. Sőt még a hajlékukat is megváltoztatta. A régi, ódon épület helyébe egy nagy, tágas és kényelmes palotát építtetett, melyben öröm lakni és gyönyörűség tanulni. Kívül pompás, belül édes ez az új palota. Még vonzóbbá tette ezt Széchenyi gróf modora, barátságos szigora, mindig csak jót akaró szándéka. Innét van az, hogy míg a győri egyházmegye örömmel üdvözli az új püspököt, ott a kispapok bizony megsiratják. Ha rá gondoltok, kedves olvasóim, hogy ti is, más is, a mai gyerekek is legtöbbször nem szerettétek a jó tanítót, kivált, ha bölcsen szigorú volt és okosan munkára szorított titeket, hát akkor jobban megértitek, hogy mit jelent az, mikor a tanítványok és alattvalók sirva bucsuznak a távozó igazgatótól és előjárótól. Majd csak megvigasztalódnak. Mi most inkább részt veszünk a győriek örömeiben. Ők kívánták Széchenyit, most megkapták; legyen nekik az ő hitük szerint. Mert meg van az új püspökben minden arravalóság, hogy jó főpásztor legyen. Buzgó, tud lelkesedni, papjai javáért mindenre kész, hivi érdekben nem riad meg semmi akadályon és fél munkát soha nem végez. Dolgozni szeret, imádkozni tud, tenni akar, Istenben bizik. A hol még eddig működött, mindenütt megállta helyét emberül; meg fog felelni a győri püspökségnek is.

Ő már a második gróf Széchenyi, a ki a győri püspöki székekben ül. Az első Széchenyi György volt, a ki 1658-tól 1685-ig, tehát 27 éven át kormányozta bölcsen és szeretettel ezt a megyét. A történelem följegyezte róla, hogy erényekben gazdag pap, és tántorithatlan hazafi volt, sok tudományt gyűjtött magába és a mellett egyszerű volt. Még ma is a haza legnagyobb fiai közé számítják őt. Az új püspökről bizvást remélhetjük ugyanezeket.

Lásd, kedves magyarom, előttem sokszor megfordulnak olyan emberek, kik gáncos szóval illetik a főiri családokat és sok rosszat beszélnek felőlük. Ne higj nekik. Ne higj addig, míg azokból az ősi családokból ilyen emberek kerülnek ki, mint volt ez a Széchenyi György régen elporladott győri püspök, meg aztán atyjafia: gróf Széchenyi István, a ki egymagában többet tett a hazáért és nemzetért, mint néha egész századok tudtak tenni. Ne higj nekik, legalább csak addig ne, míg majd akad egy az ő körükből, vérükből, a kit Széchenyi Istvánhoz lehet mérni! Addig ne higj nekik!

Rossz máju emberek ők és háládatlanok, meg feledékenyek. Jobban mondom, ha úgy mondom, hogy téged tartanak feledékenynek és csábítanak halátlanságra. Nem régiben egy zsidó ujságíró, azok között — ő tartja, mások is mondják öfélék — hogy elsők közül való, azt írta lapjában, hogy a paraszt nem tesz mást, mint a nagy urak földjét trágyázza — életében verejtékével, halálában tete-mével. Csunya mondás, buta beszéd. Láthatod belőle, hogy az ilyen fajta zabolátlan nyelvű urak sohase látták a te kis faludat. Mert akkor tudhatná, hogy a verejtéked a magad kis földjére hull, holt testedet pedig az Isten kertjében hantolják el, azon pediglen sohase aratnak. Hát nem mondok most többet. Csak megint arra kérlek, ne higj az ilyen beszédnek. Akár kaputos emberformamondja, akár gunyas kenyeres pajtásod. Inkább higj a magad jozan eszednek, mely megnyugszik a sorodban és tisztelettel hódol azoknak, kikre Isten nagyobb vagyont, rangot ruházott, de egyszersmind nagyobb kötelemeket is rótt rájuk és szigorubban is fogja őket számon venni, mint

téged. — Ha boldog akarsz maradni, örülj, hogy egyszerű szántóvető ember vagy, ám talán kézműves vagy — de magyar és katolikus vagy. Aztán ne pirongass, hogy ez a passzus mikép illik be az új győri püspök életrajzába? Tudod kedves hazámfia, azt akarom én, hogy olyan legyen az én írásom ebben a kedves kis Magyar Néplapodban, a minő volna beszédem, hogy ha veled ülnék a kis udvari szobában vagy sétálgatnék a kertben. Olyankor pedig mindent elmond az ember, a mi épen eszébe jut és a mit elmondani jobb most, mint soha. Hát így kerültek ezek az utolsó sorok a győri püspök életrajzába.

Most azt kellene folytatnom, de nagyjában már mindent elmondottam, az apróságok meg majd sorra kerülnek a jövőben.

Doktor Várossy Gyula.

De szomorú napon született! Tán ugyanabban a percekben látta meg először Isten áldott napját Zomborban, mikor nem messze onnan keletre, a szőlősi mezőn ezre meg ezre a magyar honvédeknek siratvasíráta a veszni indult édes hazát — merthogy a világsí fegyverletétel napja volt az, 1849-nek augusztus 13-dika.

A frissen szült kis fiúcska is sirt azon órában, mint a hogy mindjáján sirva jövőnk e világra. Csudálatos, hogy legtöbben aztán is megint sirunk, mikor e világból odébb kell költöznünk. Azt mondják az én hazámban, hogy azért sir az ujszülött, mert anygalkák közt élt annakelőtte. Az új székesfehérvári püspökről ezt annál inkább elhitték volna nálunk, mert gyermekkorában valóban olyan volt, mint egy földre szállott angyal. Édes apja előkelő polgára volt Zombornak és szerepet is vitt ott. Kis fiát a legjobb nevelésben részesítette, azután Kalocsára küldte a gimnáziumba, a hol akkor a piaristák tanítottak; még nem volt tul Várossy Gyula a latin iskolán, mikor a jezsuiták odajöttek. Ezek is, mint elődeik egyik legkedvesebb tanítványuknak vallották őt. Eszes fiu volt és jól tanult, ennek daczára szerény volt és alázatos: a mi bizony ritkaság a jobb eszű fiuk közt. Inkább gyakori az, hogy a fiu, mihelyt fölkanalazott három évnvi iskolai tudást a fejécskéjébe, már bölesebbnek tartja magát apjánál, falu birájánál, papjánál. Ez az oka aztán, hogy idő előtt elkallódik a tudománya, mert megeléglvén, sőt tulsoknak látván maga készletét, nem gyarapít, nem halad.

Nem így tett Várossy Gyula. Noha kora érettségét tanárai is megcsodálták, ő megmaradt alázatosnak és a bölcs tanácsot bárki adta, megfogadta. Ennek köszönhette előhaladását, sokban kiválását. Miután szíve a papi pálya felé vonzotta, be is lépett a kalocsai kispapok sorába. Kunszt érsek a kis tudóst Pestre küldte a központi papnöveldebe, hol nagyon jól tanult, szigorlatot tett.

Aldozópappá már Haynald Lajos érsek szentelte 1870-ben, szent Anna napján, aztán Csonoplára küldte káplánnak. A törekvő ifju pap tapasztalatokat gyűjtött itten a lelkipásztorkodás terén és nagyon boldog volt. Mégis szót fogadott érsekének, mikor az megint visszaküldötte őt a könyvek mellé és pedig a bécsi egyetemre, hadd tökéletesítse magát.

Eszembe jut itt megint valami. Most történt vagy három hete, hogy megszólítottam egy jóra való lakatoslegényt: iratkozzék be a katolikus legényegyletbe, aztán járjon itt az esti előadásokra, tanuljon meg jobban számolni és könyvet vezetni, meg szépen írni és beszélni, mert ez mind nagy előnyére van ma az iparosnak. A mit aztán felelt rá, az bosszantott is, szomorított is. A mit aztán felelt rá, az bosszantott is, szomorított is. A mit aztán felelt rá, az bosszantott is, szomorított is. Meg kaczagtatott is. Így válaszolt: «Kedves szerkesztő ur, én már három hónapja fölszabadultam, azóta nem járok iskolába (addig ugyanis járt az inasiskolába), elszök-

tam én már a könyvtől!» Ennek, meg a többi ilyen fiatalnak jó példát adhatok most az új fehérvári püspökben, a ki bizony lemondott az uraságról és megint elment az iskoláspadba, mikor arra alkalma nyílott. Csak a tanulástól ne fázniak oly nagyon, hejh de más volna a világ sora földműves, kézműves nép közt egyaránt!

Várossy Gyula bizony tanult, még pedig éjjel-nappal tanult Bécsben, mignem doktora lett a hittudományoknak. Azután visszatért Kalocsára és dolgozott sokat az érseki udvarban. Rendezte a levéltárt, volt szentszéki jegyző, aztán igazgatta a gimnázista kispapok szemináriumját, tanított történelmet és egyházjogot a nagyobb kispapoknak. Sokoldalú és ernyedetlen munkásságát megjutalmazta többször is az érsek, a király, sőt a pápa is. Fokokint lett kanonok, aztán apát, később pápai prelátus.

1897-ben aztán a budapesti központi papnövelde bizta rá ő Felsőge, hogy kormányozza. És kormányozta körültekintő tapintattal és nagy lelkiismerettel. Aközben sokat tanult, sokat írt a történelemből. Van többek között egy munkája, mely XIII. Leó pápának az iparosokhoz való viszonyáról szól, ezt pedig az ország szélében ismerik és becsülik.

Igy tette magát méltóvá arra, hogy azt a várost nyerve püspöki székhelyül, mely történelmünkben oly nevezetes. Székesfehérvárott porladtak el első szent királyunknak, utána is többnek hamvai, az volt az ősi koronázó város. Vallásossága, Urfélelme és alázata egészen ahhoz az egyházmegyéhez teszik őt illővé. Annak népe talán a leghitbuzgóbb az országban. Steiner püspök mive ez, Várossy jól folytatja, úgy reméljük.

Kedves olvasóim! Három új főpapban sok jó és követésre méltó példát állítottam szemed elé e sorok által. Olvastad, gyönyörködtél a jóban, most tedd föl magadban, hogy mindezeket a jó példákat követni is fogod a mennyire ez csak a te életmódodban lehetséges. Akkor aztán haszna lesz annak, hogy én ezeket a jó példáktól hemzsegő életrajzokat ide írtam, te pedig elolvastad.

Végezetül még egyet. Kezdem egy mondással, meg egy kérdéssel. Atyámfia! Van a mi drága országunkban mondjuk 4000 pap. Azok mindnyájan mindennap imádkoznak a nép jóvoltáért, testi-lelki épségeért, földi meg örök boldogulásáért. Ezt nevezik a papok egymás között breviáriumnak; bizonyára hallottál már felőle. Hát ezt, hidd el, mert ugy van a hogy mondom. Most jön a kérdés: El mernéd-e hinni, hogy találhatik e hazában negy-ezer, vagy csak négyszáz, vagy csak negyven, vagy csak négy is a nép fiaik közül, a kinek mindennapi imádságába bennfoglaltatnék egy röpke fohász a papokért? Vagy ha nem mindennap, hát legalább minden vasárnap? És ha találhatnék negyven, köztük vagy-e te? Hát a mi erre a kérdésemre válaszolnod kellene, azt ne mondd el nekem, mert én nem vagyok gyóntatóatyád, még csak pap se vagyok; hanem feleld magadnak és aztán gondolkozzál a fölött a mit még ide írok. Sok-sok panaszt hallgattam én már végig a nép körében a papjuk felől, meg a papokról általában; gáncsolták, kifogásolták; nem mindig haragból, mert volt, a ki még azt is mondta, hogy «pedig de nagyon szeretjük őket», t. i. a papjukat, csak ezt nem mondta még senki soha, hogy «pedig de sokat imádkoztunk érte» t. i. a papjukért. És itt a hiba. No ezentul másképp lesz, legalább nálad, meg a Magyar Néplap minden olvasójánál. Az ő házuk népe tudni fogja, mert az apa megmagyarazza nekik, hogy a viszonzóság, a szeretet, az Isten kedve szerint való engedelmisség azt parancsolja, hogy papért, az otthonválóért, meg a papokért általában nagyon

jó lesz hetenkint egy-egy fohászt küldeni az Ur trónja elé. — Így imádkozzatok most a három új püspökért is.

A mi jó van bennük, tartsa meg az Isten. A mi hiba van bennük, távoztassa el az Isten. Ő adjon nekik egészséget, kitartást, nyílt szívet, okos főt, jó szándékot, hogy egyházmegyéjük népeit, sőt az egész haza fiait, még az összes emberiséget is nagyon, de nagyon szeressék, hiven szolgálják, Urunkhoz, Istenünkhöz igazítsák.

Igy majd jobb napok derülnek az országra. Mindenki tegye meg a maga kötelességét, akkor lesz békéje és nyugalma akkor ér jutalmat. Ha valahol, hát hazánkban kellene

Isten áldását folyton összetett kezekkel kérni a népre és a földre, mert annyi bajban tán sehol se sinlődik a nép, az uraság, annyit sehol se nyög a kézmives, a gyáros, annyira sehol se hiába való a fáradozás meg a jó szó, mint nálunk.

A kinek jó a szive, az megértett engemet. Keresztény szocialisták vagyunk. De hogy igazi Jézus akaratával egyezni tudó szocialisták lehessünk, ahhoz az kell, hogy előbb igazi, Jézus szívével megférni tudó keresztények legyünk. Pap is, meg nép is. Tehát fohászodjunk! Egymásért is, ne csak mindig a magunk, bajáért vagy hasznáért.

Okával-fokával javíts a sorsodon!

(Példázó az értelmetlen vagy szivtelen szocialistákról).

Ünnepnapon néha, nyáron,
Sétálgatok a határon,
Rendre járom, sorra veszem
A sok régi jó-emberem,
A fiak is már mind nősek,
A kik velem egydősek;
Kasza-, kapavisselt népek
S jó egyformán mind szegények.

Aztán, hogy a nyárfák alatt
Heverünk, míg a nap halad
És sort veszünk a csutorán,
Szóba jön a beszéd során,
Hogy már mint én hajdanában,
Ittlakásom régkorában:
A mi igaz, nem tagadtam,
Hiv kérdésre hiven adtam
Beesületes feleletet —
Mit vélekszik hát a felett,
Hogy itt János, Mihály, Pista
Egytül-egyig szocialista,
S ide vétek, oda vétek:
Már ők attul jót remélnek!

Az Istenben hittem mindég,
Most is hozzá fő tekinték,
Segítsen meg, töltsen meg
Okossággal a szívemet —
S hogy sugalmát beleheltem,
A kérdésre ezt felelem:

— Mindenkinek van, mi fájjon,
A ki csak él e világban,

Ha láttatlan is, de érzi,
Azt a tüsköt, a ki vérzi.
Már azután ha fölajdul
A talpába törött galytul:
Én azért el nem ítélem
S ha tehetem, fölsegélem,
Hanem, hogy ne prédikáljak
S igazamért helyet álljak,
Én se Jánost, én se Pistát
Nem bánom, hogy szocialisták,
De ha szavam bevonnék, hát
Mondanék nekik egy példát.

— Mikor a szőlő megéri,
Mustját a hordóba mérik,
Olyan édes, akár a méz,
Mégkivánja, ki rája néz.
De másnapon, harmadnapon
Bugyogni kezd a must nagyon,
Hordót feszít az ereje,
Fölül kerül a söpreje,
Ize-bize nincs egy csöpp se,
Meg nem inná az ördög se.
Hanem azért, ki hozzá ért,
Ki nem önti a világért;
Hogy a hordót szét ne üsse
A zavaros lének füstje:
Elvezeti tőkészár-bordón
S abroncsot szorit a hordón.
Ha az abroncs szétfeszülne:
Ugy-e a bor is kidülne?
Föld beinná, homok nyelné:
Hasznát bátor az se venné.

A hordó hát erős legyen,
Erőt rajt' a must ne vegyen,
Mert ha majd a bor lecsigad,
Tiszta szint és nemes izt kap.
Az értéke fordul felül,
A seprője alámerül;
Ezt kiöntik, azt lefejtik,
Kristályüveg, melybe rejtik.
Telik az év, mulik a nap:
Az oltárra viszi a pap...

Jó barátim, Mihály, Pista
S mind, a ki csak szocialista,
Lássátok mindazonáltal:
Mit akartam e példával?
Keresvén az igazságot:
Tiszteljétek a korlátot!
Kötelesség fegyverével,
Isten, haza szent nevével
Vijjatok a boldogságért,
De ámitók jelszaváért,
A kinek a tenyerét
Munka sose törte még:

Szét ne vessétek a hordót,
Az abroncsot, dongát, bordót,
Mert ti is elvesztek, el, el, —
A sivatag homok nyel el...

Okos ember megáld, megért,
Nem haragszik e versemért, —
A bolondot meg nem bánom:
Olyan is van a világban!...

Vörösmarty «Szózat»-a

A magyar nemzeti eszme legnagyobb költészeti kifejezője: Vörösmarty Mihály. Ez az ő nagysága, ebben nagyobb ő valamennyi magyar költőnél s ezért érdemli meg, hogy az ő «érezni-elévülhetlenebb» műveit ércszobor hirdesse az ország központjában is.

Petőfi Sándor képviselte a romboló, forrongó nemzetet, monáhatónak oly korszakokét, a melyekben a Rákóczyak, Kossuthok viszik a vezérlő szerepet. Arany János az építész költője, ki a honfoglalás idejében a sátraik előtt már

békésen üldögélő ösöknök zengte volna megvívott csatáikat, Vörösmarty Mihály ellenben mintha Istentől hozta volna le azt az eszmét, mintha a magyarok Istene általa küldötte volna le azt a célt, azokat a jellemvonásokat, a melyek képviselőjére rendeltettünk, harcban és békében egyaránt.

Ő az örök, a változhatlan, a valódi magyarság kifejezője.

Nincs korszak, nincs nemzeti mozzanat és nincs nemzeti mű, a melynek Vörösmarty Mihály ne lenne költője s ha a «Szózat»-ot, ezt a nagyszerű művét év-

századok
a nemzet
keresztül.
Mihály eg
tészetébe,

A «S

hoz. A ir

forradalon

nak dala,

annak gon

méltóság

a lefegyve

ban még s

fejezője a

mint létre

szabadság

lik el, hár

nemzeti z

ünneplésé

kellett, ak

keztek ut

a dal han

kellett, h

hangozta,

tudta a d

volna, an

a magyar

dékunk e

letekbe h

a műben

Ha a

fölött reá

némétről

hogy a sz

első sorba

Hogy

gyen, ann

igen rége

Tér e

egy halad

a nyugvó

A «S

földnek j

sített nem

hatalmas

Vörösmarthy Mihály.

századok előtt írja meg, évszázadokon keresztül lett volna a nemzet zsolozsmája, a mint az volt harmincz éven keresztül. Ez fejezi ki, ez foglalja magában a Vörösmarthy Mihály egész eszmekörét. Ugy illik a magyar nemzet költészetébe, mint zengzetes föliratok a hősök sirjára.

A «Szózat» nem hasonlítható más nemzetek dalaihoz. A francia «Marseillaise» mindent magával söprő forradalom szülötte. A lengyelek himnusza a lemondásnak dala, haldokló nemzeté, mely rég belenyugodott annak gondolatába, hogy ő... halott. A Szózat a maga méltóságos és e mellett oly méla szavaival és dallamával a lefegyverzett hős nevében szólal meg, a kinek azonban még sem törött el a kardja. S mivel éppen oly hű kifejezője a magyar nemzeti érületnek — egyszerre, a mint létre jött, úgy vált nemzeti imává. Azok, a kik a szabadságharc utáni korszakot átélték, lelkesülve beszélnek el, hány gyászünnepen zendült meg ez a bubánatos nemzeti zsoltá:! Az emberek összejöttek nagyjaik megünneplésére s mikor már a közbelépő hatalomnak engedni kellett, akkor a «Szózat»-ot énekelték. Csoportok gyülekeztek utcákra és terekre, hogy nemzeti közös bánatuk a dal hangjaiban keressen enyhülést. Csak egyetlen ajk kellett, hogy megkezdje e dalt s a tömeg rögtön visszahangozta, hogy «Hazádnak rendületlenül...» Mindenki tudta a dalt és dallamot, talán a nélkül, hogy tanulta volna, annyira kifejezte mindenkinek érületét, annyira a magyar nemzet szivevével volt megírva. Nem szándékunk ezuttal a legszebb magyar költeménynek részletekbe ható, bő méltatása; rövid tekintet elég arra, hogy a műben ráismerjünk önmagunkra.

Ha az angolokról elég annyit mondani, hogy szerfölött reális nemzet, a francziáról, hogy az eszmék, a németről meg, hogy a fogalmak nemzete, az olaszról, hogy a szép formáké, akkor kijelenthetjük, hogy a magyar első sorban történelmi nemzet.

Hogy valamely nemzetnek nevezetes történelme legyen, annak első föltétele, hogy a hajlékait viselő földet igen régen bírja.

Tér és idő — ez a történelem. Tehát egy nyugvó és egy haladó fogalom. A haladó fogalom folytonos körútja a nyugvó körül.

A «Szózat» e térnek, vagyis a vérrel öntözött anyaföldnek jogát s az időnek, vagyis a hőstettekkel fölékesített nemzeti történelemnek dicsősége mellett emeli föl hatalmas szavát.

A történelem adja meg e népeknek jogukat ahhoz a földhöz, a melyen élnek. Ez az ő anyaföldjük, hazájuk, melyen «apáink vére folyt», melyen «küzdtenek honért a hős Árpád hadai, itt hordozták a «szabadság véres zászlait.» Ime a történelemben följegyzett jogok, melyek nevében védi hazáját az elnyomás és a zsarnokok ellen.

S mi ez a föld nekünk, az egyedül álló, önmagára utalt magyar nemzetnek? Felel először is úgy, a hogy minden nemzet felelne önmagának:

Bölcsöd ez, majdan sirod is.
Mely ápol s eltakar...

Hanem a magyarnak, a ki halálos fájdalmat érez, valahányszor honát elhagyja s kit nyelve, szokásai, hagyományai idegenné tesznek más mindenhol, neki még több a hazája:

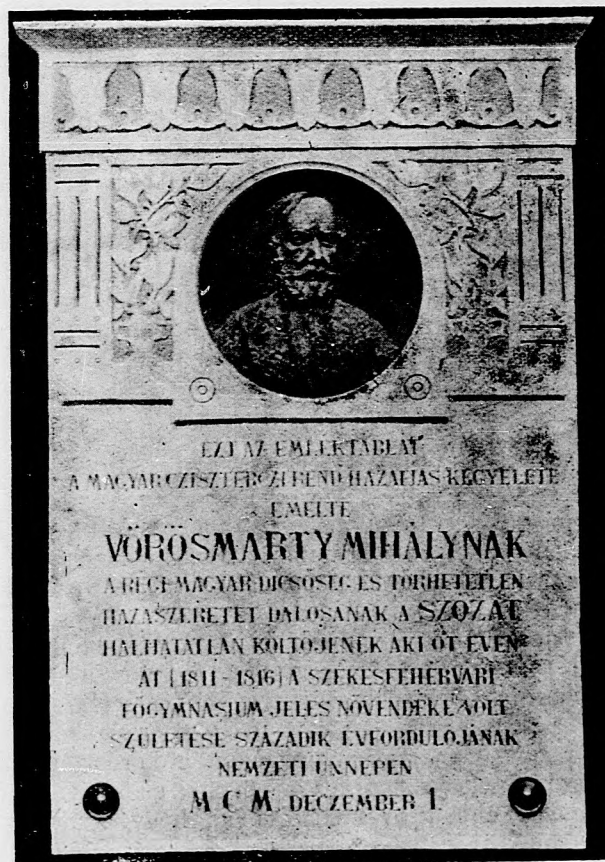
A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely.
Áldjon vagy verjen sorskeze,
Itt élned, halnod kell!

Ez tehát a «Szózat» s így Vörösmarthy összes költészetének tetőpontja, összevonása mindennek, a mit hőskölteményeiben s lángoló ódáiban alkotott.

A «Szózat» ezenkívül még nagy jóslat is. «Még jönni kell», «még jönni fog» — ugymond — «egy jobb kor», az elért szabadság, a nemzet boldogságának dicső kora s mert e nélkül a magyar, ki szabadság nélkül nem élhet és ezért kész élet-halálküzdelemre mindannyiszor, jó majd —

Egy nagyszerű halál.
Hol a temetkezés fölött
Egy ország gyászban áll!

S a nagy költő oly csodálatosan ura a lélektannak, midőn azt is látja, hogy érettük majd —

Vörösmarthy emléktáblája Székesfehérvárott.

A nemzet millióinak
Szemében gyászköny ül . . .

Érettünk, a kiket megsiratnak, de a kiket nem segített soha senki!

Most, a midőn a Vörösmarty kultusza kezd új életre kelni s a «Szózat» nemzeti imája mind gyakrabban zendül meg a honfiak ajakán, annak jóslatából a jobb kor jóslatát ragadjuk meg. Vannak, a kik azt hiszik, hogy a jobb kort most éljük. Vannak, kik a láthatár fekete fellegeiből veszedelmeket olvasnak a szegény hazára. S ekkor újra megjöhet az az idő, a melyben a «Szózat» csodás költészete nemesíti meg lelkeinket. Lányok gyöngéd dala, férfiak dörgő kara zendit újra a Vörösmarty Mihály «Szózat»-ára. Bármit hozzon a jövő, tartsuk emlékünken a nagy költő intő szavát; jó sorsban azért, hogy a rossz készületlenül ne érjen, rosszban azért, hogy a veszély oly nemzetet találjon, a mely hive a hazának . . .
rendületlenül! Gr.

A balga fuvaros.

Bizonyos fuvarosnak négy ló volt: egy sárga, egy tarka, egy péj és egy szürke. Ez az utolsó már nagyon elvényült volt; a sok évi dolog, tüslés-futás úgy elcsigázta, hogy a feje is lekonyult, a háta is meggömbült, a lába is csámpás lett. A gazda mind a négy ló hátára megfelelő terhet szokott fölrakni s úgy kel utra. Egyszer azonban ilyen okosat gondolt: «Miért kinozzam a három jó lovat, mikor a negyedik, a vén már úgy sem való egyébire, mint teherhordásra?» És úgy lön, a miként beszél vala.

Atyámfia! Ez a balgatag fuvaros te vagy. Négy paripád: életed négy időszaka. Első paripa a gyermekkor, tizedik évtől a huszadikig. Ez időben így okoskodol anyád is egy véleményen van veled: «Mit tegyen egy 15—16 éves ifju az üdvösségért, Istenért? Hiszen még azt sem tudja, mi a bűn». És így veszed le a terhet a sárga csikóról. Másik ló a virágzó tarka fiatal kor husztól harminczig. Ekkor így beszélsz: «Most élem gyöngy életem; nekem virit minden rózsza: leszakitom. Hisz majd terem a házaselet elég tövist». És így veszed le a terhet a tarka paripáról. A harmadik, vagy a pej ló, a férfiu kor harmincztól hatvanig. Ennek is van annyi belátása, hogy ledobja hátáról a terhet s így okoskodjék: «Majd ha megöregszem, az Istenhez térek. Van arra elég időm!» Ekkép gyűjtögeted a terhet mind a szürke, az őzskor hátára, mely aztán vigye majd, ha ugyan nem rogy le alatta! Mig a halál így szól: Most jöszte velem! K—s.

A püspökökről.

A püspökök utódai az apostoloknak, kik a pápával együttesen vezetik és kormányozzák az Egyházat — a miként az apostolok szent Péterrel együttesen vezették és kormányozták azt.

A pápa Róma városának és környékének püspöke. A többi püspök is rendszerint egy bizonyos földterületnek előjárója. Ezt a földterületet egyházmegyének (latinul dioecesisnek) nevezik.

Egy-egy ilyen egyházmegyében a keresztény tant föntartani és terjeszteni, ez a püspök első és legfőbb kötelessége; ebben nyilatkozik meg, hogy ő utódja az apostoloknak.

A szent és titokteljes főpapi cselekedeteket ugyan csak egyedül a püspök végezheti. Ilyenek első sorban a

bérmálás és a papszentelés. A püspökszentelést is három püspök végzi együtt. Királyt fölkenni, apátot, zárdabeli fejedelemasszonyt megáldani, krizmát készíteni, templomot, oltárt felszentelni, áldozó kelyhet és tálczát megszentelni, mindehhez rendszerint csak a püspököknek van joguk. Némelyiket ezen jogok közül áldozópapokra is átruházhat a püspök.

A püspök kötelessége az egyházmegye kormányzása; nevezetesen a megye dolgaiban való törvényhozás (bíráskodás, itélethozatal, büntetés vagy fölmentés hatalma); a püspök örökös az egyházi intézetek (papnöveldek, a hol vannak világi, például jogi főiskolák, tanító- és tanítónökepek, főgimnáziumok stb.) fölött.

A püspököt trón illeti meg, mert ő valóságos fejedelem. Azért van koronaformájú fővege is és pásztorbotja. Hazánkban a püspöknek méltóságos czimet kell adni; ő tagja a törvényhozásnak, mely jogát a főrendiházban (mondják felsőházban) gyakorolja.

Ha valamely püspök néhány vele szomszédos egyházmegye fölött is gyakorol felügyeletet, noha azoknak is megvannak saját főpásztoraik, akkor érseknek (főpüspöknek) nevezük őt, területét pedig egyházi tartománynak. Hazánkban 18 latin szertartású (római) katolikus egyházmegye van és ezek három tartományba sorakoznak, az esztergomiba, kalocsaiba és az egribe. Ott székelnek ugyanis az érsek. Az esztergomi érsek azonfelül országunk egész területére nézve helytartója a pápának, azért őt primásnak czimezik. Herczegi czim duál neki ennél fogva. Őt illeti meg kizárólag joga, hogy törvényes magyar királyt koronázzon.

Ha több nemzetnek püspökei és érsekei együttesen valamely püspöknek vannak alárendelve, azt a püspököt pátriárkának nevezik. Magyarország nem tartozik senki ilyen pátriárka alá, hanem közvetlenül a pápa főnhatósága alatt áll, a ki az egész egyetemes krisztusi Egyháznak látható feje.

UJDONSÁGOK.

Hol van most a szerkesztőség?

Szerkesztősége és kiadóhivatala a Magyar Néplapnak ezentúl az új szerkesztő lakásán van. Postai czíme így van: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/b.

Ha valamelyik kedves olvasónk személyesen akarna meglátogatni, mindig szívesen látjuk. A Szentkirályi-utca a Nemzeti Muzeum mögött a második utca, be lehet jönni akár a Kerepesi-ut, akár az Üllői-ut felől. A Szent-István-Társulat új palotája ez a ház, a hol lakunk, a legfőbb emeleten az ajtó száma 17. Hozza Isten mindnyájukat!

A «Magyar Állam» egy hirben így adta közzé a ránk vonatkozó szerkesztő-változást: A már tíz év óta főnnálló «Magyar Néplap» szerkesztését Valter Ernő eddigi szerkesztő-kiadótól Buday Aladár, a katolikus társadalmi tevékenység buzgó munkása vette át, a ki eddig is, mint a «Páduai Szent Antal Lapja» szerkesztője, nagyban hozzájárult a katolikus közérület újjászüléséhez.

Ezt a pár sort én hálásan megköszönöm a «Magyar Állam»-nak és iparkodni fogok a belefoglalt elismerést

mindig jobban kiérdemelni. Mert nem tagadom, nagyon jól esik. Ennél szebb, több és magasabb elismerést sohase kérhetnék. És jól esik, hogy a legtekintélyesebb, negyvenkét esztendőes katolikus lap nyújtotta azt elsőnek. Adja Isten, hogy az előlegezett bizalomnak mindig megfelelni tudjak, sőt rászolgáljak és méltatlan rá sohase legyek.

Inségmunka. A kormány elhatározta, hogy utak és vasutak építésére az idén 40 milliót költ. Így akar segíteni a szegény népen, mely az ipari pangás miatt nem tud kenyérhez jutni. Csak magában a fővárosban 80 ezer munkáskéz áll tétlenül, mert nincs munka.

A kormányozható léghajóra régen áhítoznak az emberek. És talán nem is sokára valóra válik az óhajuk. Franciaországban egy bizonyos Santos Dumont nevű mérnök csinált egy kormányozható léghajót, mely ha nem is teljes-tökéletes, de annyira jó, hogy megjutalmazták érte. Hatvanezer frankot (48.000 koronát) kapott egy párisi alapítványból. Ha valamikor tényleg elkészül egy olyan kormányozható léghajó, mely valóban beválik, akkor a mai vasutak és hajók mind a muzeumba fognak kerülni, vagy csak csupán teherszállításra fogják őket használni. Hja! ügyesebbek leszünk mindennap, csak aztán jobbak is lennénk, kivált hálásabbak a jó Istennek, a ki ilyen találmányokhoz engedni jutni az ő népeit!

Tisza Kálmán nehéz betegen fekszik lakásán, de a milyen szívós a természet, majd csak fölépül. Mult héten temették el a Tisza-család legidősebb tagját, Tisza Paulát 89 éves korában, a ki az egykori miniszterelnöknek nagynénje volt és a társaságban nagy szerepet vitt. Szívjóságáért siratják a pesti szegény reformátusok. Mert másvallásu nyomorgót soh' se segített. És lám, neki nem hányták ezt föl, miként nekünk, ha megnézzük a nyomorut előbb, hogy hitfelünk-e.

Tanárból tábormok. Nem nálunk történt, hanem Németországban. Ott él ugyanis Koch orvostanár, a ki a tüdővész ellen való oltószeréről lett híres. Elismerésül most Vilmos császár a német egészségi csapatok tábormokává nevezte őt ki.

Oltóanyag tifusz ellen. Ilyet talált föl Párisban egy Chatemesse nevű tanár. Ha beválik, számos embert fog menteni a biztos halál torkából.

Munkaképtelen képviselő. Ilyen is van egy. Seemayer a neve. Versecz város küldte az országházba. Van róla hivatalos, pecsétes írása, hogy dolgozni nem tud többé. Ki volt eddig ez az ur? Talán kovács, aztán elütötte a bal keze fejét? Talán köszörüs és eltörte a jobb lábát? Talán órás és kiverték a szemét? Nem. Őkelme polgármester volt eddig a szülővárosában. Tehát fejével, eszével kereste mindennapját. Nos, ha most irást kapott róla, hogy munkaképtelen, hát akkor csak az eszét vesztette el. Ám, vajjon jó-e, beválik-e, megjárja-e egy eszét hagyott ur képviselőnek? A versecziek úgy hiszik, hogy odavaló. No, nem a versecziekben van a hiba. Csak egyedül és csunya hiba Seemayer urban. Ő ugyanis csak azért kért és szerzett orvosi bizonyítványt arról, hogy

munkát többé el nem bír, hogy így nyugdíjat kívánhasson Versecztől. Annyira szereti ez az ur a szülőföldjét, hogy ráéhezik annak a garasára is, noha mint képviselőnek elég szép napidija jár ki, de még vagyonos is! Szóval sógorságban van az igazságossággal!

Kossuth Lajos diszes sirházát a tavasszal kezdik építeni a budapesti ugynevezett kerepesi köztemetőben. Nem messze van helye a Deák Ferencz sirházától. (A sirházát általában mauzoleumnak is nevezik.)

A somoszkai Szent-István templom. Messze idegenben, Moldovánban élő magyar hazánkfiai, a csángók szép új templomot kaptak. *Kárpáti* Gráciaán építtette nekik és Szent-Istvánról nevezte el. A belső berendezésre azonban egyelőre nem telik, mert egymásután hat rossz esztendő sujtotta az amugy is tengő-lengő szegény csángókat. Ha adhatnánk nekik egy kis viseltes egyházi szerelelt, de jól esnék szegényeknek.

Jól megnézd, mit vész a szádba! Nem csak gyerekek szól ez, hanem a meglett férfiunak is, mert máskép úgy jár, mint Glück Jenő bajai gyógyszerész, a ki szóda helyett morfiomot evett, aztán másfél napig aludt tőle. Egyéb baja ugyan nem eset, mint hogy a hosszu álom után alig bírta tagjait mozditani.

Uralkodókról. Edvárd angol király e hét keddjén töltötte be életének 60-dik évét, mely alkalomból alattvalói kelkesen ünnepeletek. — Lipót belga király a jövő hónapban Amerikába utazik, hogy pénzt vegyen ott kölesön a nagybankároktól, mert Afrikában nagy birtokokon akar gazdálkodást kezdeni. — Vilma Holland királyné idő előtt lebetegedett, de már túl van minden komolyveszélyen. — A görög király a mult hetet fiával együtt Bécsben töltötte és ott a mi felséges

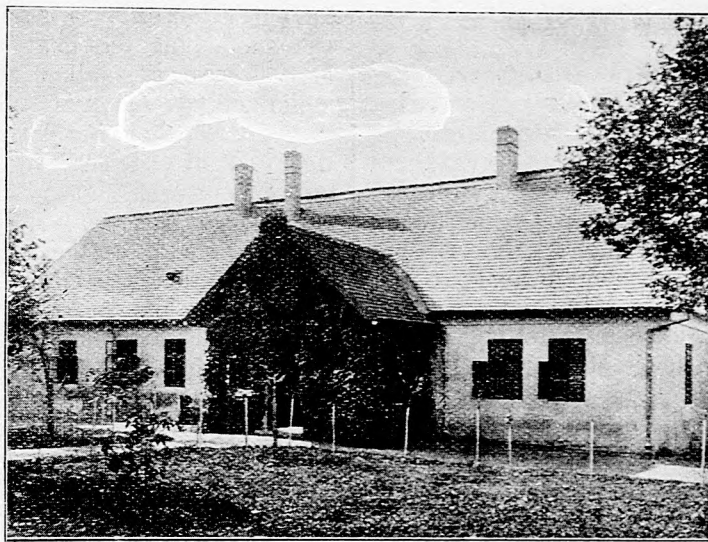
urunkkal a görög-román védő szövetségről tárgyalt. — A török szultánon orvosai súlyos idegbajt találtak, ám a szultán nem hisz nekik, csak tovább folytatja eddigi életmódját.

Előfizetési fölhívás a „Magyar Néplap“-ra.

Szerkeszti és kiadja: BUDAY ALADÁR.

Munkatársak: régi, kipróbált tehetséges katolikus írók, kik a keresztény szocializmust külföldön behatóan tanulmányozták, a magyar nép bajait alaposan ismerik és azokat gyógyítani óhajtják.

A szerkesztőség az egyház és a magyar állam iránti feltétlen hűségben, a meglevő törvények tiszteletében akar minden lehetőt elkövetni, hogy a gazdasági, ipari, földmívelési, oktatásügyi és hitéleti magyar törvények fokokint olykép alakíttassanak át, hogy azok a «kis emberek» érdekét legelső sorban szolgálják.

Vörösmarty Mihály szülőháza Nyéken.

A «Magyar Néplap» katolikus politikai hetilap.

megjelenik minden szombaton 16 oldalon dús és hasznos tartalommal, szép képekkel.

Előfizetési árak:

Magyarországon postai küldéssel

<i>Negyedévre</i>	1 korona.
<i>Félévre</i>	2 korona.
<i>Egész évre</i>	4 korona.

A «Magyar Néplap» kiadóhivatala

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/b.

Tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük már lejárt, nagyon kérjük, hogy az előfizetési pénzeket minél előbb beküldeni szivesek legyenek, ne hogy a lap szétküldésében akadályozva legyünk.

Népek és nemzetek.

A francia szerzetesek üldözése.

Sők szó esett már erről, de olyan őszinte még egy se volt, mint a mit a minap mondtak az egész hajsza okáról Párisban. Azt mondták ugyanis, hogy a francia kormány csupán azért fenekedett oly nagyon az *összes* francia szerzetesek és apácák ellen, hogy így megboszulhassa magát a jezsuitákon és asszumpezionistákon, a kiktől nagyon fél. Mit fél tőlük? Azért, mert ez a két tevékeny és munkás szerzet szóval meg ujságokban *katolikus* hitéletre, gyakorlati, alapos és élő kereszténységre akarja szoktatni a katolikusokat. Ettől fázott meg. És nehogy el kelljen árulnia félelmét, hát azért vetett tört az *összes* istenszolgák ellen. Így már értjük! Csak aztán meg ne bánja! Dehogy nem bánja. Már most is bánja. Ellene zúdul ugyanis a nép. Még pedig két okból. Először azért, mert a francia szerzetesek nem csak imádkoztak, elmélkedtek, hanem dolgoztak is, meg dolgoztattak; gyáraik voltak, ott munkát adtak sok ezer kéznek; földeik voltak, ott tanítottak sok ezer embert okszerű földmivelésre. Most ezek mind munka nélkül, tehát kenyér híjján maradtak. Áldják is fennen a kormányt, csak hogy visszajáról. — A másik okot ők maguk szerezték meg maguknak.

Ugyanis ravaszul azt hirtelték el a nép között, hogy a szerzetesek után visszamaradó vagyont majd arra fordítják, hogy a szegény nép javára segélypénztárakat alakítanak. Az a lelkiekben még szegényebb nép el is hitte nekik, hogy a szerzetesek nem is tesznek mást, mint nagy-nagy vagyont gyűjtenek! Most, hogy a legtöbb szerzet vagyont már el is kobozták, most látja a kormány, hogy *biz* azok után nem sok maradt. Az éhes, fagyoskodó nép követeli a segélyt, de ők nem adhatnak, mert a hol nincs, onnan a császár se vehet. Már most se munka, se segélykenyér. Van a rutén népnek egy közmondása: «Megemlegesd azt a napot, mikor megbántod a papot!» Jó lett volna ezt megcsúgni előre a francziáknak. Bár az is igaz, hogy a ki megátalkodott a gonosz szándékban, annak nem sokat használnak a közmondások, se egyéb jó tanácsok.

Apró túsúráások.

Livorno olasz város püspökére megharagudott az olasz kormány. El is csapta volna menten, ha rajta állott volna. De mert ezt nem tehetette, apró tüket szedett elő és

azokkal böködte meg a katolikusokat. Van ugyanis Livornónak egy utcája, melyet a Madonnáról hívnak, egy másik meg, a melyet aszisi szent Ferenczről, erről a világkincse barátról neveznek. Kapta magát a haragos olasz kormány és leszedette róluk az utcátáblákat, másnap más nevéket akasztott helyébe. Két olyan férfiúról nevezte el az utcákat, kik a pápa ellen — valamikor régen, nem régen, szót mertek emelni. Ilyen az alacsony lélek! Katolikus magyar nép! Hogy van az, hogy a ti falutokban, várostokban nincsenek is ilyen nevű utcák? Nektek, ugy-e, ilyen apró tüket nem is bökhethéneket orrotokba. Hej, pedig de megnyugtató olyan utcában lakni, melyet a Boldogasszony vagy más valaki szentnek oltalma alá helyeztek. Legalább a templom meg a temető szomszédságát kellene ilyen magasztos nevekkel megajándékozni!

A búr szabadságharcz.

A búrok minapi nagy győzelme, melyet már hirül adtunk, óriási zavart okozott Angliában. Mert valóban ez volt a kétéves háborúban az angolok legnagyobb vesztese. Az angol nép, kivált Londonban, a fővárosban, folyton gyülesezik, lármázik. Már azt a koholt hirt is valónak kapták fel, hogy államuk csődbe jutott. Nosza, futottak a postatakarékpénztárba és hamarjába harmadfél millió koronát vettek ki belőle. Most aztán a békekötést sürgetik. Kérdeznék itt valamit, ha meg nem haragusztok. Ugyan, kedves feleim, van-e nektek valamitek a postatakarékpénztárba, hogy aztán érte futhatnátok, mikor baj fenyegeti a házatokat? Lássátok, oda 10 fillérenként lehetne berakni és megszoruláskor, betegség vagy más hiba esetén aztán nem kellene a Mózi kölcsönére vagy hitelére szorulnotok. Jó szó mindig jó helyet talál. Erre a kérdésemre se mondj mást, minthogy válts magadnak egy postatakarék könyvet. Szegény vagy? tudom. Nincs mit megtakarítani? nem hiszem. Olyan nagyon szegény bizony nem vagy, hogy hébe-hóba 10 fillért oda be nem rakhatnál. Szeretnél vagyonos lenni? Jó volna biz. De hát valahol és valamikor csak el kell kezdeni a takarékoskodást!

A francia-török tülekedés.

Szalmatüz volt. A francia hajók odaértek, a Szultán megijedt, zsebébe nyult, fizetett, azóta megint minden csöndes. Összpuszlikodtak, megint jó barátok. — Csunya, kétszínű nép az a francia kormány. Éppen föntebb irtam le, micsoda hunczutsággal marja otthon a magavérebelt papokat és ime! a török szultántól erős hangon követele, hogy de bizony ismerje el a kaldeus pátriárkát (a török földön élő keresztények legfőbb papját!) Otthon sebet üt a keresztény nép testén, itt meg ő lép fel és ajánl orvosságot. No, nem azt akarom ezzel mondani, hogy minek védi a török keresztényeket, hanem inkább azt hányom szemére, hogy miért ostorozza otthon a saját fiait, azért csak, mert azok katolikusok és mint ilyenek akarnak megélni, meghalni!

Zsákmány-hadttest.

Magyarosabban: rabló katonaság. Tagadják váltig az angolok, hogy ilyenek is vannak lent Dél-Afrikában, mert, mint ők mondják, az nagyon utálatos dolog. A' biz a'! De mégis vannak, fogadtak ők olyan katonát is a búrok ellen, a kinek az a fizetése, zsoldja, a mit egybe rabol, amit a holtakról lefoszt, amit a sebesültekről letép. Minő hitvány lélek lehet az, ki ilyen zsoldért sorba áll? És minő mocskos zászló lehet az, mely ilyen csapat fölött

leng? Piros az a zászló. De nem vértől, nem is a hévtől, hanem mert szégyeli magát.

Egyébként a búrok kijelentették, hogy: A meddig meg nem kapják teljes függetlenségüket, addig nem lehet szó a harc bezárásáról. Az angolokban ők már nem tudnak bizni.

Folytatják is a harcot minden erejükből az ádáz foglalkozók ellen. A harc pedig sok vért, sok vagyont kóstál. De mit nem adna oda egy nép a szabadságáért!? Mit ne áldozna föl?! Ilyen áldozat az a vashid is, melynek képét a czimlapon találod. Romokban hever. Maguk a búrok rombolták szét, hogy az angolok hasznát ne vehessék ellenükben. Ugyanennyi vagyon árán, ugyanennyi vér árán, ugyanennyi férfierő árán mennyi üdvöset alkothatna ez az iparkodó nemzet békeségben. Jaj! de csunya dolog a háború.

MINDENFÉLE.

× **Rövid, de velős.** Nagyon okos tanácsot ad a magyar gazdáknak a temesvári «Landbote» ujság így: Ovakodjatok a kolerától, a lázól, a pestistől, azonban lelkiismeretlen ügynököktől, házalóktól és pénzközvetítőktől épp úgy!

× **A mértéketlenség.** A halál, a köd birodalmának királya elhatározta, hogy minisztert választ. Összehívta udvaronczeit, a különféle betegségeket, hogy pályázatra hívja fel őket. Egymásután pályáztak: a láz, gutaütés, vízkór, szárazbetegség, pestis, végelgyengülés stb., kik mindnyájan igényt formáltak a kiváló hivatalra. De ime, a pályázók hangos korteskedését megszakítja a közelben fölhangzó zene. Kaczér női alak jelenik meg nagy kísérettel. Kiszéretét a szakácsok, pinczerek és részeg emberek nagy sokasága képezte. Kezével int s a nyugalom helyreállott. Majd így szól: Takarodjatok előlem, esőcselések, kik a kiváló hivatalra pályázni akartok. Hát nem én szolgáltatom ő felségének, a halálnak a legfontosabb eseteket? Nem vagyok-e én anyátok és nem én tölem nyeritek-e az életet? Hát nem nekem, a mértéketlenségnek köszönhetitek, ha az emberi életet megrövidítem? Minden hang elnémult s a király az új pályázónak adott igazat. E miniszter még most is dominál s a király annyira meg van elégedve működésével, hogy miniszterváltásra nem is gondol.

× **Hogy készülnek az írónok?** A műveltebb országokban alig van ember, a ki írót még ne vett volna kezébe, de a legkevesebben tudják, hogy az írónak ezt az egyszerű és kényelmes eszközt hogyan készítik. Az írón vagy más néven czeruza, két részből áll: grafitból és abból a hosszú darab fából, melybe befoglalják. Az írónok legnagyobb része cseh grafitból készül, mert erre a célra ez a legalkalmasabb; a szibériai grafit, melyből szintén készítenek írót, már nem olyan jó, sőt drágább is. A nyers grafitot legelőször is kiiszapolják és aztán a még folyékony tömeget lapos lepények alakjába formálva megszáritják. A mikor ez megtörtént, a grafitot agyaggal keverik, hogy szét ne máljon és attól, hogy több vagy kevesebb grafit van-e az írónban, függ az írón keménysége. Mentül keményebb írónra van szükség, annál több agyagot kell a grafithoz keverni. A keveréket újra föl-áztatják és megőrlik. Közönséges írónnál huszonnégyszer, finomabb írónoknál százszor is ismétlődik ez a procedúra. A mikor végre a grafit már elég finom, újra megnedvesítik és ekkor formálják belőle erős nyomás alatt azokat a szálat, melyek alakjában kerül bele a grafit a fafoglatba. A grafit szálat végül még izzasztás által

megfosztják lukosságuktól és aztán befoglalják. A czeruza fája többnyire czedrus, melyet Amerikából importálnak.

× **Fölolvasások a munkateremben.** A nagy new-yorki szivargyárak leginkább spanyol munkásokat foglalkoztatnak, kik józanok és szorgalmasak és így kenyéradóik azon igyekeznek, hogy őket mentül tovább megtarthassák. Az egyik new-yorki szivargyár, hogy spanyol munkásainak kedvében járjon, minden munkaterembe egy fölolvasót rendelt, ki a munkások között ül és fönhangon előbb a reggeli lapokat olvassa föl, azután pedig spanyol verseket és regényeket. A munkások ezalatt mintaszerű csöndben és rendesen dolgoznak és a gyáros meg van győződve arról, hogy ezt első sorban a fölolvasóknak köszönheti.

HÁZI KINCSTÁR.

Jótállás állati betegségeknél. A ki állatot ad és vesz, annak tudni kell, hogy vannak egyes betegségek, a melyekért a gazda eladás után is felelős.

Az ilyen betegséget szavatossági hibának nevezzük. Hogy a gazda akarata ellenére pörbe ne keveredjék, szükséges, hogy azon hibákat, a melyekért felelős, ismerje.

Minden állatfajnál, így lónál, szarvasmarhánál, juhánál és sertésnél előfordulhat szavatossági hiba. Az egyes hibáknál meg van állapítva az idő, a meddig az eladó érte felelős. A megállapított időt szavatossági időnek hívjuk.

A szavatossági idő az egyes betegségek szerint különböző hosszúságú. Szavatossági hibát képez:

1. Sertéseknél 8 napon belül a borsókakór;
2. juhoknál 8 napon belül a himlő;
3. juhoknál 8 napon belül a rühkór;
4. juhoknál 2 hónapon belül a szőrféregkór;
5. szarvasmarhánál 30 napon belül a gümőkór;
6. lovaknál 15 napon belül a takonykór;
7. lovaknál 15 napon belül a fulladozás (kehesség);
8. lovaknál 30 napon belül a butacsira;
9. lovaknál 30 napon belül a bőrféregkór;
10. lovaknál 30 napon belül a csökönyösség;
11. lovaknál 30 napon belül a feketehályog;
12. lovaknál 30 napon belül a havi vakság;

Mint láthatjuk, betegségek szerint a szavatossági idő különböző hosszúságú és 8 naptól egész 2 hónapig terjedhet.

Ha a betegségek szerint, fönt elsorolt szavatossági időn belül, a vevő állatorvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy a vett állat szavatossági hibában szenved, a hibás állatot az eladó visszafizetni köteles.

Ha tehát vétel után azt vesszük észre, hogy a vásárolt állat nem egészséges, mutassuk meg azt állatorvosnak idejében, mert ha a szavatossági időt elmulasztottuk, akkor az eladó már nem köteles a hibás állatot visszavenni.

A szőlők adómentessége. A törvény értelmében némely szőlőterületek után több esztendeig nem kell adót fizetni. Ha azonban a szőlő tulajdonosa az adómentességet el akarja érni, azt a pénzügyigazgatásnál be kell jelentenie. Mikor adómentes tehát a szőlő és mennyi ideig?

1. Tíz évig adómentes a beültetéstől kezdve oly szőlő, a melyet a filoxera elpusztított és újra beültetett.
2. Hat évig adómentesek a homokterületen beültetett új szőlők.
3. Hat évig adómentesek az amerikai szőlővesszőkkel beültetett földek, a melyek a beültetés előtt nem voltak szőlők, hanem más módon művelték őket.

4. Tíz évig az amerikai alanyokon készült szőlő-oltványokkal létesített ültetvények.

5. Tíz évig az elárúsításra berendezett szőlők.

6. Hat évig a filloxera által elpusztított szőlők, ha pusztán állanak. Ezt minden esztendőben újra be kell jelenteni. Ha azonban az elpusztított szőlőt másképp kezdik használni, például kukoriczát ültetnek bele, akkor azért is adót kell fizetni.

Házi gomba. A házi vagy futógomba rendszeren a padlódeszkák alsó oldalán szokott tenyészni, különösen olyan helyen, a hol a padlódeszkák közvetlenül nedves, nyirkos földet fednek be. Található továbbá dohos, nedves pincékben és zugokban. Mikor a gomba a padlódeszkák alsó oldalán tenyészik, a deszkák lassanként meggörbülnek és megvetemedésükkel a szegeket kiemelik helyükből. A padlódeszkák főleg akkor pusztulnak el hamar, ha padlómáz, olajos festék borítja színüket. Az ilyen padozaton helyenként fekete pontok jelentkeznek, ha futógomba terem fonákjukon s ezekről a szórványosan megjelenő pontokról ismerhető föl a gombapusztítás kívülről. Régi fánál a tompa hang, melyet az ujjal való kopogtatás ad, árulja el, hogy a házigomba pusztította el. Fölismerhető végül arról a kellemetlen, dohos szagról, melyet szétáraszt. A házigomba kipusztítására a legalkalmasabb szer a petroleum, melylyel át kell itatni a gombától megtámadt fát. De ez is csak akkor használ, a mikor a gomba még nem hatalmasodott el nagyon s nem pusztította még el nagy mértékben a fát. Ha a fa már egészen elkorhad, akkor ki kell szedni és elégetni s helyébe új, száraz fát tenni. Födolog emellett a szellőzés, mert a folyton áramló levegő a gomba kifejlődését nagy mértékben hátrálja.

Svábbogár (keleti csótány) ellen legsikeresebben úgy védekezhetünk, ha egy arra rendelt tálat félig töltünk vízzel s e tálhoz körül tűzifa darabot teszünk. Ezeket fölmásznak s behullanak a vízbe. Reggelig meg is fuladnak.

A színes lámpaernyők ellen. Az orvosok állítása szerint a napfény, melynek fölfogására az ember szeme be van rendezve, fehér; minden más színű fény — tehát olyan, a mely színes ernyőn szűrődik át — bántja a szemet és a rendszerenél nagyobb megerőltetésre kényszeríti a látóideget, a mi azután nem marad hátrányos következmények nélkül.

Sajtelőtartás. A kerek sajtokat, hogy ne száradjanak ki, legjobb télen üvegharang alatt tartani, nyáron meg nedves vászonba gyöngyöltve, vagy pedig finom olajjal megkent selyempapírba becsavarva és hűvös helyre eltéve.

Finom vaj készítése. A fölforralt édes tej föléből — a mit sokan nem szeretnek — finom vaját lehet készíteni következőleg: Leszedjük a fölforralt és már jól meghűlt tej fölet és a mit így több alkalommal összegyűjtöttünk, egy mély tálba teszszük s folyton keverjük, míg szépen kiválik a vaj, a mi nagyon hamar megtörténik. Ezt jól kimossuk, kanállal megesapdossuk, hogy a víz kifolyjon és szép rózsaszínű formálunk belőle.

A tej megvizsgálása igen egyszerűen eszközölhető: Tejjel megtöltött pohár mögé égő gyertyát helyezünk; a tiszta, hamisítatlan tejen át a gyertya lángját nem látjuk, de ha vizet töltünk lassan a tejbe, akkor a láng egyre jobban lesz látható, a mint a tej víztartalma növekedik.

Üstök és faedények tisztítása. Ezek surolásánál töltsünk az üstbe lisztet s rongy segítségével erősen suroljuk, miáltal minden piszok és zsiradék összekeverődik a liszttel s kiöblítve az üst szép fényes lesz.

Tentafoatok úgy távolíthatók el könyvekről, szóval papirosról (ruhákról és fehérneműekről is), ha azokat hidrogensuperoxiddal, mely szalmiakszeszt is tartalmaz, ismételtelen becsepegtetjük és napos helyen megszáritjuk.

Egészség — üdeség.

A gyümölcs gyógyító hatása. A szőlő, különösen a kék, nagyon tápláló és vértisztító; ezt követi jó hatás tekintetében a reggel éhgyomorra evett, nem túlérett őszi barack. Naponkint reggel éhgyomorra együnk egy narancsot, s az hosszabb használat után kigyógyít az étvágytalanságból. Főtt alma a gyermekeknek jó. A paradicsom leve kitünő bél- és májbajoknál. A görögdinnye lázas állapotban és vesebajban. A citrom levele egy csésze forró kávéban pompás szer fejfájás ellen. Czukorba főtt földi szeder jó csillapítószer köhögés ellen. Görvélykór ellen nagyon dicsérik a kökényből főtt és hidegen ivott teát; a fagydagánokat a beteg testbőrre kent friss szeder oszlatja el.

Fogcseppek. Levendulaolaj, szegfűolaj, fahéjolaj 4—4 csepp, keletindiai (kajapat) olaj 8 csepp 70 gr. tiszta alkoholban föloldandó. Ebbe mártva egy kis tiszta gyapotot, ezt lehet a fájós fogra tenni.

Égési sebekre igen jó a közönséges só. A megégett helyet előbb megnedvesítjük, azután lágy sót hintünk reá.

Fülbajok gyógyítása. A *fülzugást* fügének kicsavart leve mustármaggal elegyítve és a fülbe eresztve megszünteti.

A *fülférget* a barackfa, kender, bogácskóró vagy fehér üröm fűvének fülbe bocsátott nedve elpusztítja.

Fül mellett támadt kelevényre, ha ecetben megtört tormamagot kötünk, meggyógyul.

A *fül egyéb nyavalyáit* meggyógyítja a következő növények fülbe csepegtetett kifacsart nedve: fehér mályva (eibisch), ragadó fű (klebkraut), harang-, illetve galambvirág, mezei fekete menta, tölgyfagyöngy, vízi tormafű, utifű, csombor, illetve borsfű leve (melegen) vagy zöld korában a komló nedve. Ha a kenderolajat kissé melegben a fülbe csepegtetjük, szintén gyógyítólag hat.

KEDVDERITŐ.

Van ideje?

Szaladt a borbély az utcán; lekiált valaki az emeletről:

— Hallja, borbély, van ideje?

— Van, uram — felelt a borbély nagy szívesen, mert munkát gyanított.

— No hát, *ha van ideje* — szólottak vissza az emeletről — akkor ne szaladjon, mint az eszeveszett!

A hőségben.

Kis fiu: Édes anyám, csurranó víz rajtam a ruha.

Parasztasszony: Hát csak takarodj izibe a napra, pokolra való; ott majd megszáradsz.

Azóta.

Megrugta a kocist a ló. Boszusan néz aztán lovára és így szól:

— Ez az átkozott dög azóta mindig haragszik reám, mióta az urnak azt mondtam, hogy *adja el*.

Megadta neki.

Idegen: Fiu-e vagy lány-e a testvéred, Erzsók?

Erzsi: Még nem adtunk neki nevet.

Ur:
históriák
Borbély
haja az é

Meg
alakásszü
hető, hog
lakást gy
nagyobb
háziurak
használn
potáknak
ról vezet
Egy
budapest
háziur fő
a bérlő-j
temetőbe

A h
zödés es
a guta k
elsején 7
pályára k
részbe. T
tési keres
utóbbi v
kei a ker
sze csak

A há
kodnia, a
nem!

Vér

Ezen új e
köszvény
máknál, su
hűdés és
évente szá

Dr.

Rendelés r
geket intéz

Óra

Kia
Ára 60
Jöved
A megren

* E rov

Borbély-műhelyben.

Ur: Hallja, miért mesél nekem folyton olyan rettentő történeteket?

Borbély: Azért kérem, mert attól a nagyságos ur haja az égnek áll és akkor könnyebben lehet nyírni.

Furfangos bérlő.

Meglehet, hogy a nagyvárosokban általános u. n. «lakásszükség» részben arra a körülményre is visszavezethető, hogy sok bérház-tulajdonos «elvből» nem ad ki lakást gyermekekben gazdag családoknak. Es ez annál nagyobb baj, minthogy nem is igen kényszeríthetők a háziurak emez «elvük» feladására. Legföljebb talán az használna, ha az ilyen gyermekiszonyban szenvedő despotáknak neveit bizonyos, a «nem ajánlható háziurak»-ról vezetendő listákban tüntetnék ki. Ez esetleg hatna.

Egy ilyen «elvhű» háziurat ügyesen játszott ki egy budapesti lakó. Mikor alkudozni kezdetek a lakásra, a háziur fölvetette a kabinetkérdést, hogy vajjon vannak-e a bérlő-jelöltnek gyermekei, ez így felelt: «Vannak — a temetőben!» s e szónál felsóhajtott.

A háziur ellenben kezeit dörzsölte s a bérleti szerződés csakhamar alá lett írva. A háziurat azonban majd a guta kerülgette, midőn az új bérlő most november elsején 7 darab vidám és mind énekművész meg művésznő pályára készülő, élő gyermekével bevonult a kivett lakrészbe. Természetesen nyomban megindította a kitelepítési keresetet a hamis adatokat szolgáltató bérlő ellen, ám utóbbi volt a nyertes, mert bebizonyította, hogy gyermekei a kérdéses időben tényleg a temetőben voltak — per-se csak nagyanyjuk sirjánál imádkozni.

A háziurnak csupán a perköltségekről kellett gondoskodnia, a szomszédok és jó ismerősök gúnyjáról ellenben nem!

Nyilttér.***Vérgyógyítás (Hemopatia)**

Ezen új eredeti gyógymód rendkívüli jó sikerrel lesz alkalmazva **köszvény, asztma, szív, vese, gyomor,** bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos **idegver** és **törbajoknál.** Biztos védelem **szélhűdés** és **elmezavar** ellen. 12 év óta ki lett próbáltatva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be. E gyógymód megalapítójának és **egyedüli** képviselőjének

Dr. Kovács J. egyet. orvosnak (Hemopatia) rend. intézete van

Budapest, V., Váci-körut 18.

Rendelés naponta 9—1. és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket intézetén kívül is kezel. Nehéz betegeknek bizto gyógymódja.

==== Megjelent az =====

„Órangyal Naptára” 1902-re.

Kiállítása csinos, tartalma tanulságos és mulattató.

Ára 60 fill., postával 70 fill., tömegesen olcsóbb.

Jövedelme a darnói Szűz Mária-templom javára fordíttaik.

A megrendelést így tessék czimezni: **T. Plébániai hivatalnak,**

Darnó, Mosonmegye.

* E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Mr. John Sp. Passan. Pénze pontosan megérkezett augusztusban. — **K. D. Szabadka.** Előfizetése ez év végéig rendben van. — **Horváth, Barcs.** Idegen szó, de nincs helyette más, valóban jó magyar kifejezés. Egyébként az e fajta idegen szavakat már mindenki tudja. — **H. K. B.** Levélben adtuk meg a kimerítő utbaigazítást. — **Recski előfizető.** Bizalommal fordulhat hozzá. **Révai 1069.** Kapható a Szent-István-Társulatnál, ára 6 korona, tartós vászonkötésben. — **Kelemen.** Goffine Lenárd épületes oktató könyvét ajánljuk arra a célra. Bár mindenki úgy gondolkodnék, mint ön!

Budapesti piaci árak.

Buza: Tiszavidéki 8·65 kor., fehérmegyei 8·05 kor., pestvidéki 8·60 kor., bánsági 8·30 kor.

Rosz: 7·05—7.— kor.

Árpa: 6·42 kor.

Zab: 7·42—6·80 kor.

Tengeri: 5·27 kor.

Káposzta-repcze: 13·25 kor.

Az árak 50 klg.-kint, koronaértékben értendők.

Liszt: Mai átlagos jegyzések Budapesten:

0	1	2	3	4	5	6	7	7½	8
25·50	24·70	23·90	23·20	22·60	21·80	20·90	19·—	16·20	10·70

Korpa:	Finom	Durva
	8·40	9·50

Az árak koronaértékben, 100 kilogrammonként zsákostul Budapesten, hajó- vagy vasuti állomáshoz szállítva értendők.

Borjuvásár.

A vásárra került 153 darab szopós, 22 darab rugott borju, 61 darab egyéves növendékállat. A szopós borjuért 60—90 koronát fizettek 100 kilogrammonként élősúlyban. A vásár vontatott volt.

Ferenczvárosi sertésvásár.

Készlet 471 drb. Érkezett 1156, összesen 1627 darab. Eladtak 997 drbot. Maradvány 630 drb. Árak: Malacz 76—80 korona. Páronkint 120—180 kilogramm súlyban 83—88 kor., 220—280 kilós 84—90 korona, 320—380 kilós 84—90 korona. Óreg nehéz, páronkint 400—500 kilogramm súlyban 80—84 korona 100 kilogrammonként élősúlyban. Páronkint 45—50 kiló és a vételösszeg 4 százalékának elengedése mellett. A vásár lanya volt.

Budapesti vásárcsarnok.

A mai igen élénk forgalomban az élelmiczikkek készlete teljesen megfelelt a keresletnek és az árak csekélységgel emelkedett. Drágább lett a borjuhus, az élő baromfi és a vaj. Teavaj kilója 260 fillér, főző vaj 180 fillér, édes turó kilója 80 fillér, silányabb minőségű 48 fillér, tejföl literje 70 fillér. A borjuhus elejét 128 fillér, hátulját 140 fillérért mérték a huskereskedők egész negyedekben. Fejes káposzta darabja 12 fillér, kelkáposzta 7 darab 20 fillér, sampiongomba 4 darab 20 fillér. Nyul darabja 3 korona. Friss száraz tojásból 30 darabot, meszes tojásból 36 darabot olvastak 2 koronáért.

Készpénz-kölcsön

birtokokra és házakra,

a valódi becsérték háromnegyed részéig. II. helyre is. 20—60 évi *törlesztésre*. Birtokos felmondhat bármikor, pénzintézet nem. *Lebonyolítás 14 nap alatt*. Konvertálás bélyeg- és illetékmentes. *Semmi előleges költség*. Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat, valamint kataszteri birtokiv-másolat.

Ingtalan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,

Budapest, VI., Váci-körut 39.

Páduai Szent Antal Nagy Képes Naptára

az 1902-dik évre.

A katolikus magyar nép számára szerkesztette és kiadta: **Buday Aladár.**

Tartalma 212 oldal, sok szép képpel.

Egy darab ára 80 fillér és pedig postabérrel együtt! 12 darab 8 korona, 50 darab 30 korona, 100 darab 50 korona.

Megrendelhető

A «Magyar Néplap» kiadóhivatalában.

Magtárak, éléskamra, pincze és padlás ellenségei

a *patkányok* és *egerek*, melyek igen sok kárt, — előbbieket az épületek rongálásával is — tesznek a gazdának. Ezen rablók *kipusztítására*, sok fáradozás után, sikerült egy *teljesen méregmentes szert* összeállítani.

1 kis adag ára 1 kor. 1 nagy adag 2 kor.

Uradalmak, nagyobb háztartások és községek részére

15 nagy dobozt 30 kor. helyett 20 kor.-ért bérmentesen szállítok.

HUSZÁR A.

vegyilaboratorium

Budapest-Ujpest, Templom-tér 20.

Aratás előtt ajánlatos az udvarhelyiségeket e férgektől kitisztítani.

STOWASSER J.

cs. és kir. hangszergyáros, a cs. és kir. hadsereg és a m. kir. honvédség szállítója.

Budapest, II., Lánchíd-utca 5. sz.

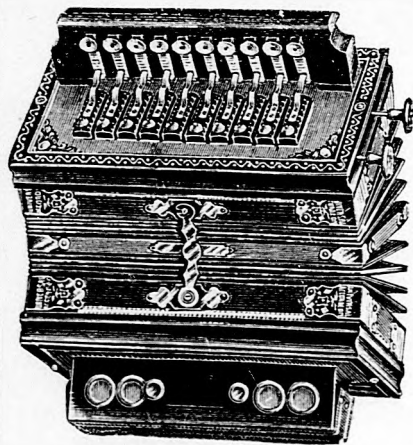
Hegedük vonóval 3 frtól 15 frtig. Mesterhegedük vonóval 15 frtól 300 frtig. Gordonkák vonóval 10 frtól 150 frtig. Nagybögők vonóval 20 frtól 100 frtig. Fuvolák 2 frtól 100 frtig. Szárműkürtök 14 frtól 20 frtig. Czimbalmok 35 frtól 300 frtig. Ősi magyar tárogatók szabadalmazva 20 frtól 60 frtig. Elpusztíthatlan, kitűnő erős hangú harmonikák, utólrhetetlen erős hanggal és tartóssággal 3, 4, 5, 6, 8, 10 frtól 80 frtig. Templomi és más zenekarok részére

fuvó- és vonó-hangszerek

előnyös fizetési feltételek mellett, legjutányosabb árban szállítanak.

Harmonika-
árjegyzék
külön
kérendő.

Nagy képes
árjegyzék
ingyen és
bérmentve.

A darnói tárgysorsjáték

jövedelme egy. Szűz Mária tiszteletére építendő plébánia-templom javára fog fordítani. Ugyanezen jövedelemből egy örökös szentmise-alapítvány is fog letétni a jótékony cél előmozdítóért. A ki tehát darnói sorsjegyet vesz, annak része lesz a legszebb alamizsnában és évenként — holta után is — egy örökös szentmisében. Lehet-e pénzünket jobb és hasznosabb célra fordítanunk?

A sorsjáték a fenti ígéretekkel együtt az egyházi és világi hatóság, valamint a templomépítő-bizottság ellenőrzése alatt áll.

A huzás 1901 december hó 15-ére halasztatott.

Főnyeremények: ezüst asztalkészlet (2000 K), szobabutorzat (1000 K), aranyóra aranyláncszal (300 K) stb. Lásd a játéktervet, melyet az alulírott hivatal bárkinek megküld. — Ugyanott kaphatók sorsjegyek is.

Egy sorsjegy ára 1 korona.

Öt sorsjegy ajánlva és bérmentve 4 korona 35 fillér. — Öt sorsjegynél kevesebbet nem küldhetünk, ennyit többen együtt is megrendelhetnek. — Tíz sorsjegy ára ajánlva és bérmentve 8 korona.

== A huzási lajstromot minden megrendelő megkapja. ==

Darnó (Mosonmegye).

A plébánia hivatal.